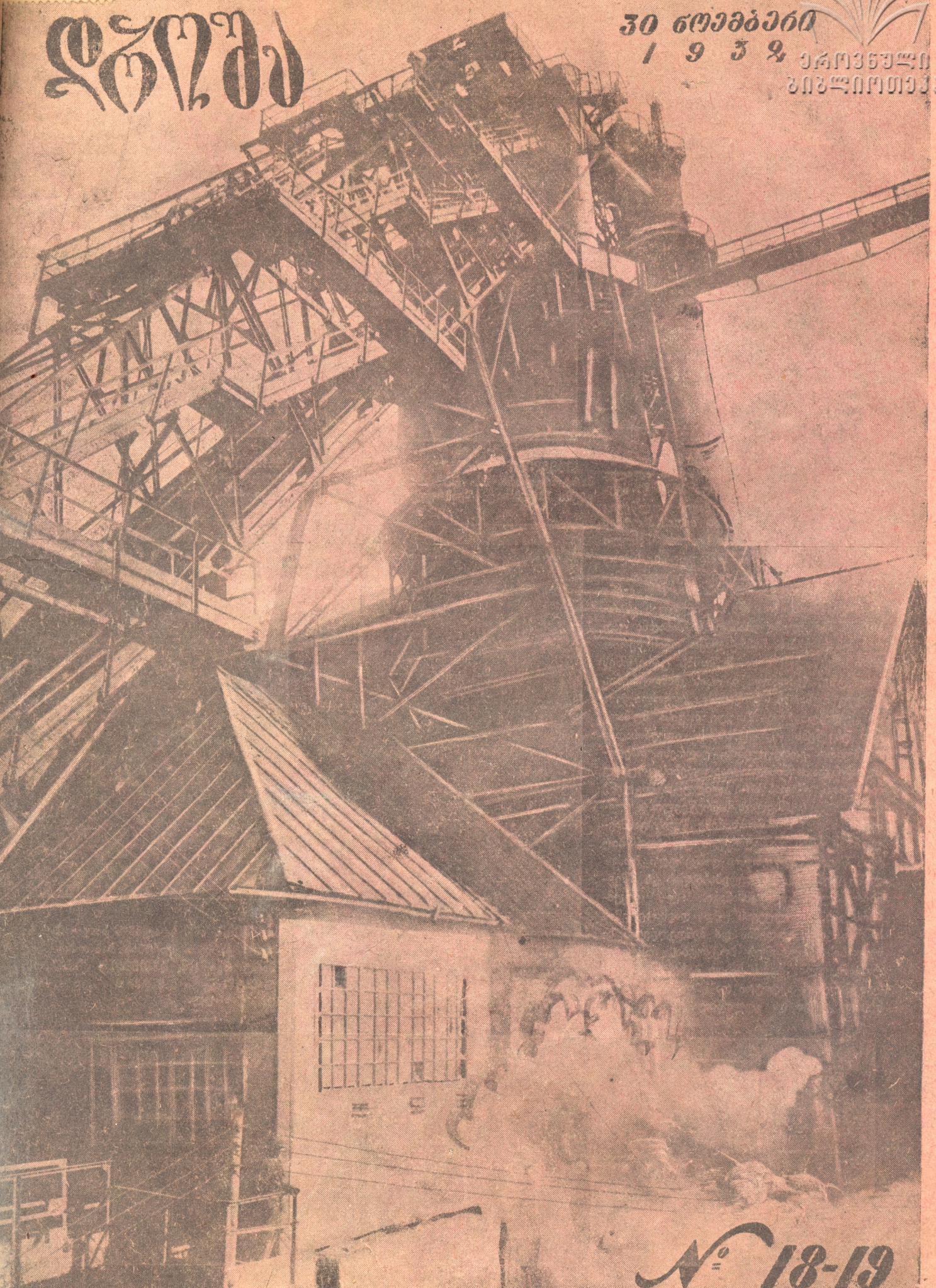

1932

დროშა

30 თებერვალი
1932

საქართველოს
საბჭოთაო
გაზეთთა
კავშირი

№ 18-19

ქრისტეშვილი
გიორგიშვილი

9 ნოემბერს ღამით მოულოდნელად ვარ-
დაცვალა ნადეჟდა სერგის ასული ალილუ-
ევა. ამხ. ალილუევა დაიბადა 1901 წ. ძვე-
ლი არალეგარულად მომუშავე ბოლშევიკ
მუშის ოჯახში. 1918 წ. ის შედის პარტიის
რიგებში. 1921წ. ნადეჟდა სერგის ასული
მუშაობს ამხ. ლენინის სამდივნოში, სადაც
მას დავალებული აქვს ყველაზე უფრო პა-
ხუსისაგები საიდუმლო მუშაობა. ამხ. ლენი-
ნი დიდათ აფასებდა ამხ. ალილუევას ენერ-
გიას, შემსრულებლობას და საქმისადმი უაღ-
რეს თავდადებას, სამოქალაქო ომის პერიო-
დში ამხ. ალილუევა მუშაობს ცარიტინის
ფრონტზე. სამოქალაქო ომის დამთავრების
შემდეგ მუშაობს უფრო ალში „რევოლუცია
და კულტურა“ და მთელი თავისი მუშაო-
ბით უჩვენებს კომუნისტების იდეებისადმი
უსახელო ერთგულებას, უადრესი თავდა-
ბლობის და საქმისადმი თავდადების ცოცხალ
მაგალითს. იქედან ამხ. ალილუევა მივლინე
ბული იქნა სასწავლოდ სამრეწველო აკადე-
მიამში, სადაც იგი რამდენიმე წლის განმავ-
ლობაში არის ფაქულტეტის უფროსი ბიუ-
როს წევრი, საუკეთესო დამკვეთი ბრძო-
ლაში ტექნიკის დაუფლებისათვის და მშვე-
ნიერი გულთბილი ამხანაგი. 1-ლ დეკემ-
ბერს ამხ. ალილუევას უნდა დაემთავრებია
სამრეწველო აკადემია და მენდელეევის სა-
ხელობის ხელოვნურ ბოჭკოების ინსტიტუ-
ტი. ამხ. ალილუევას სახით პარტიამ დაკა-
რგა პარტიის აქტიური და თავდადებული
წევრი, კარგი და გულთბილი ამხანაგი.

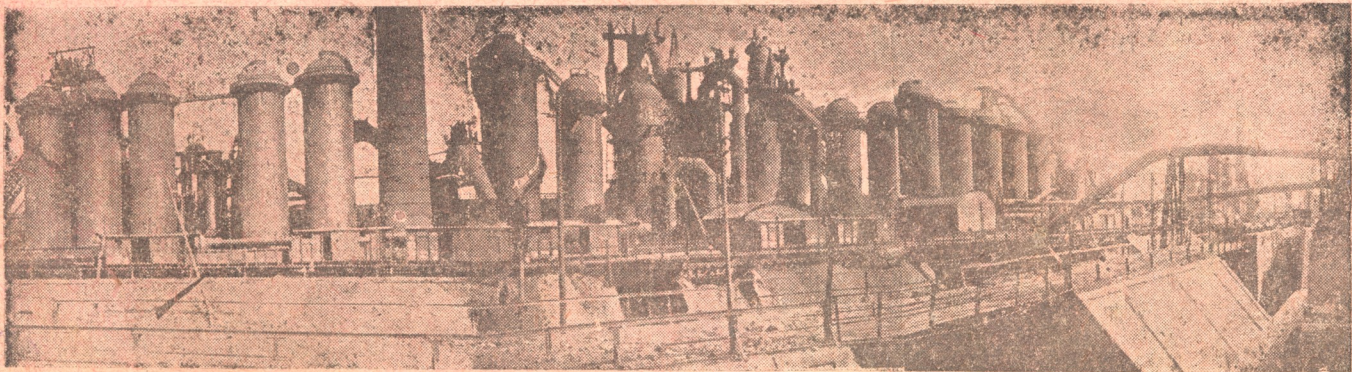
თბილისი. აზრუშუმის ფაბრიკის ცეხის
პარტორგი ამხ. ვს. ტაბატაძე, რომელმაც
გეგმა 110 პროც. შეასრულა.

თბილისი. „მკერავი № 2“. 4-ე ცეხის
პარტუჯრედს მდივანი საუკეთესო და
კვრელი ამხ. არუსნიკა ჯურაბოვა.

თბილისი. ამხ. კალინინი, სახელობის
ქარხნის სახარტო ცეხის პარტორგი, საუკე-
თესო დამკვეთი ამხ. კუნდუსაშვილი.
გეგმა შეასრულა 105 პროც.

თბილისი. ამხ. სტალინის სახელობის სა-
რემონტო ქარხანა, ქარხნის საბორბლე ცე-
ხის პარტორგი ამხ. ანთიმოვ ჯაკაბაძე,
რომელმაც თავისი საწარმოო გეგმა 110
პროც. შეასრულა.

მეგრული და ხანჯული საბჭოთა კავშირი

(საბჭოთა სომხეთის მე-12 წლის თავი)

1920 წ. 29 ნოემბერს სომხეთის მშრომელმა მასებმა ბოლშევიკური პარტიის მეთაურობით დაამხვეს საერთაშორისო იმპერიალიზმის აგენტე

ახს. ანანიანი

სომხეთის ცაკის თავმჯდომარე

ბის--დაშნაკების ბატონობა და დაანგრინეს კაციკამიობის ზოოლოგიური შოგინიზმის და მტრობის კედელი, რომელიც დაშნაკებმა მენშევიკ-მუსა ვატელებთან ერთად აღმართეს ამიერ-კავკასიის მშრომელებსა და რევოლუციონურ საბჭოთა რუსეთს შორის.

12 წელი საბჭოთა სომხეთის არსებობისა არის თორმეტი წელი გიგანტური პირობისა, რომელსაც სომხეთის მშრომელი მასები აწარმოებდნენ თავის ქვეყნის აღსადგენად ფერფლისაგან და ნანგრევებისაგან. ჯერ კიდევ რევოლუციამდე გაპარტახებული, მშიერი, გლიხური მეურნეობის ქვეყანა დაშნაკების პოლიტიკის წყალობით რევოლუციის შემდეგ სიღატაკის, ნგრევის და გაჭირების უკიდურეს საზღვართან იქნა მიყვანილი.

საბჭოთა ხოლისუფლების არსებობის 12 წლის მანძილზე ამ ოდესღაც მშიერმა, გაპარტახებულმა და ვაჭრანებულმა მხარემ გაიჩინა განვითარების გიგანტური გზა. შესაძლებელი მხოლოდ პროლიტარიატის დიქტატურის პირობებში. შესაძლებელი მხოლოდ დიდი საბჭოთა კავშირის ხალხთა ურთიერთმეორე დახმარების პირობებში. შესაძლებელი მხოლოდ ლენინური ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით.

ქვეყანა, რომელიც 12 წლის წინ წარმოადგენდა დაშნაკ-მეურნეობის

ბის, შინაურ და უცხოელ საბეჭოთა-ნტების, ხუცების და კულაკების სათარეშოს, დღეს წარმოადგენს საბჭოთა სომხეთს. რომელმაც ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით უკვე დაამთავრა სოციალისტური ეკონომიკის მტკიცე საძირკველის აგება, ჩამორჩენილ აგრარულ ქვეყნიდან ხდება მოწინავე ინდუსტრიული აგრარულ ქვეყანად.

სომხეთის მშრომელი მასები ბოლშევიკური პარტიის მეთაურობით, ზღაპრულად ცვლიან ქვეყნის პირს, მეფისა და დაშნაკების დროს უდამნო აღვილები ცოცხლდებან მშრომელთა ხელში. საბჭოთა ხელისუფლებამ შესძლო გადაეჭრა ქვეყნის სახალხო მეურნეობის ისეთი საკითხები

ახს. ხანჯიანი

სომხეთის კ.პ. (ბ) ცეკას მდივანი

რომლებიც განხორციელებულ ოქტებრად მიანიშნაა წინათ, ასეთია, მაგალითად, სეგანის პრობლემა.

ამ პრობლემის გადაჭრა საბჭოთა ამიერ-კავკასიის მისიუმს 2.384 მილიონ კილ.-სათს არაჩვეულებრივად იაფ ენერჯიას, თითქმის იმდენს, რამდენსაც დნებროვისი, სეგანის ჰიდრო ენერჯით ამუშავებული ილსადგურების ტურბინებიდან გამოსული წყალი. მორწყავს 130.000 ჰექტარს აქამდე მკვდარ მიწას. რომელიც დაფარება ბამბის, ბრინჯის და სხვა პლანტაციებით.

იზრდება და მტკიცდება საბჭოთა სომხეთის სამეურნეო ძლიერება. იზრდება და მტკიცდება მისი კულტურა, ნაციონალური ფორმით და ინტერნაციონალური თავისი შინაარსით. იზრდება მშრომელი ინტელიგენ

საბჭოთა სომხეთის სახელმწიფო დერბი.

ციის ახალი კადრები და თუ ამ ათობრივ წლის წინად ხელზე ჩამოსათვლელი იყო მუშაკები, რომლებიც სომხეთის საბჭოთა ხელისუფლებას ეპოვებოდა და თავის განკარგულებაში სოც. მშენებლობის დასაწყებად. დღეს მას თამამად შეუძლია საკუთარი სამეცნიერო მუშაკების საშვალებით სქედოს სპეციალისტთა ახალი კადრები. საკუთარი ინჟინერ ტექნიკოსების საშუალებით აშენოს ძორაჰესები და სეგან-ზანგას ილსადგურები, მიტალურგის და ქიმიის გიგანტები და სხვ.

უდიდესი მიღწევებით შედიან სომხეთის მშრომელი მასები საბჭოთა

ახს. ტარ-გაბრიელიანი

სომხეთის სახკომსაბჭოს თავ-მარე.

სომხეთის არსებობის მეცამეტე წელში. საბჭოთა საქართველოს აზერბეიჯანის მშრომელ მასებთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული ისინი ამავრებუნ ამიერ-კავკასიის ფედერაციის, ამიერ-კავკასიის მშრომელთა მშვიდობიანი თანაჯობაგების და სოციალიზმისათვის მხარ და მხარ ბრძოლის ამ უძლიერესი საწინდრის ძლევამოსილებას.

ამსტერდამის ანტისაფხელო კონგრესი *

კონგრესი *

მსოფლიო ანტი-საფხელო კონგრესი, რომელიც 27-29 აგვისტოს შესდგა ამსტერდამში, წარმოადგენდა ყველა ქვეყნების მასების ყველაზე უფრო მძლავრ დემონსტრაციას იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. კონგრესზე დასასწრებად არჩეულ 5 ათასი დელეგატიდან გამოცხადდა მხოლოდ 2200, დანარჩენებმა ვერ შესძლეს დასწრება მატერიალური დაბრკოლებების ან სათანადო მთავრობების აკრძალვის გამო. ეს 2200 დელეგატი წარმოადგენდა 30.000-ზე მეტ სხვადასხვა ორგანიზაციას 30 მილიონი წევრით 28 აგვისტოს ამსტერდამში შემდგარ მიტინგზე 20-30 ათასმა კაცმა აღფრთოვანებით, დაუჭირა მხარი კონგრესის მოთხოვნებს, საანგარიშო მოხსენებაზე, რომელიც 2 სექტემბერს იქნა მოწვეული პარიზში ბულიეს დარბაზში, მოვიდა 20 ათასამდე კაცი, რომლებმაც გასჭედეს არა მარტო დარბაზი, არამედ ახლო მდებარე მოედანიც. საფრანგეთის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ნამდვილი ბატონ - პატრონი პარიზის პოლიციის უფროსი კიპაპი, როგორც ცნობილია, თავს დაესხა მიტინგის მონაწილეებს და მრავალი მათგანი შეიქნა მისი აგენტების ტყვეობის მსხვერპლი.

მხრედაც, რომელიც საბოლოოდ გადაიქცა ხელისუფლების სათავეში მდგომ ბურჟუაზიის მემარცხენე ფრთად.

კონგრესის არამცირედი ისტორიული მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ მან ნიღაბი ჩამოგლიჯა გაბურჟუბულ II ინტერნაციონალს, რომელიც წარმოადგენს მხოლოდ

რომენ როლანი.

კონგრესის ეს განსაცვიფრებელი წარმატება, რომელსაც კიდევ უფრო ნათელჰყოფენ გააფთრებული პოლიციური რეპრესიები, ნაკარნახევი შიშით და შურისძიების წყურვილით ისე, როგორც ვანვაში პარიზის ბრეხისა, რომელიც პირველად ამით სცდლომდა დღემლით აველო გვერდი კონგრესისათვის, შემდეგ კი მიმართა ვდა რეაქციონურ ძალებს („ორდრ“ 13 სექტემბრის ნომერი) და თვით მოწყობულ ტყვეობებსაც კი („ფიგარო“ 12 სექტემბრის ნომერი). იმ მიზნით, რომ სისხლში ჩაეხრჩოთ მსოფლიო სინდისის ეს ჯანყი კაპიტალიზმის წინააღმდეგ, რომელიც ბატონობს მთავრობებზე, — ეს კვლოსა-ლური გამოამახილი მით უფრო საგულისხმოა, რომ კოგრ. შეხვდა მთავრობათა, და „საზოგადოების ბურჟუაზიის“ ამკარა თუ ფართულ მტრულ დამოკიდებულებას. ასეთსავე მტრულ დამოკიდებულებას შეხვდა ის საერთაშორისო სოციალიზმის მთავარი შტაბის

კონსტიტუციონურ ოპოზიციას პარლამენტში და მხად არის გახდეს თავისი მოაკვეთრებების — რადიკალ. მიწისტრები მემკვიდრე. მე ვიმყოფებოდი იმ მოლაპარაკების კურსში, რომელსაც ბარბიუსი აწარმოებდა ციურისში ფრიდრიხ ადლერთან და აგრეთვე იმ მიწერ-მოწერის კურსში, რომელიც ამ მოლაპარაკებას მოჰყვა და დავინახე ის, რაც აქამდე იჭვიდაც არ მომსვლია (რადგან მე პატივს ვსცემ ამ პირებიდან), — ის დაფარული პანიკა, თუ გააფთრება არა, რომელმაც შეიპყრო ყველა ეს სოციალისტური ლიდერები მარტო იმ ერთი აზრის გამო, რომ ჩვენ, რამდენიმე კა-

დართო კონგრესის მოწვევის ნება, მაგრამ უკანასკნელ მომენტში აკრძალა საბჭოთა ორგანიზაციების და მრავალი სხვა ქვეყნების დელეგატების შესვლა. დაბოლოს ამას იფიქსებენ, მაგრამ მე ეს გავიგე გორკის წერილიდან, საფრანგეთის მთავრობამ პარიზის მიტინგზე ონაწილობის მისაღებათ საფრანგეთში შესვლას უფლება მისცა მხოლოდ გორკის და შვედრიტს. ხუთ დანარჩენ დელეგატს შესვლა აღკრძალეს და გორკიმ, ოსაკვირველია უარი სთქვა ნებართვით სარგებლობაზე. გორკი უმატებს: პირ არ ყოფილიყო ეს შეუტრაცხყოფელი პირობები, ის, ავადმყოფობის მოუხედავად ჩამოვიდოდა პარიზში. საფრანგეთის საზოგადოება უნდა იცოდეს, თუ როგორ გამოიყურება სასამდვილოეში კრილის მთავრობის მოჩვენებითი ლიბერალიზმი.

კი, რომელთაც გულწრფელად მდა მშვიდობიანობა; მათ გარეშე, იერარქიისა და პარტიული დოგმებისათვის ანგარიშის გაუწვევლად. ვცდლობთ მოვიწვიოთ ყველა მამაკაცები და ქალები, რომლებიც ეკუთვნიან ამა თუ იმ პარტიას ან უპარტიონი, რომლებსაც ასულდგმულებს ვადაწყვეტილება ნაყოფიერად და ერთად იბრძოლონ ომის წინააღმდეგ.

ყველა საშვალელებს მიმართეს იმისათვის, რომ გითიშათ კონგრესის ორგანიზატორები, შეტანათ კონგრ. ორგანიზაციებზე, რისთვისაც ზოგიერთებს პირველად აქებდნენ, როგორც „იდეალისტებს“ (როგორც, მაგალითად, მე), სხვებს ხატავდენ, როგორც „მოსკოვის ხელს“ (ან „თვალს“), რომელიც ფრიდრიხ ადლერის გლანდებოდა ყველგან; ამასთან ერთად ცდილობდნენ „იდეალისტებისათვის“ დემოტიციებიან, რომ ისინი წარმოადგენენ მხოლოდ უბრალო იარაღს, რომელსაც იყენებენ ჯოჯოხეთური მანერების განსახორციელებლად; სოციალისტურმა პარტიებმა გამოუშვეს უა მრავი ცირკულიარები, რომლებიც ფართულად დაგზავნეს და გამოქვეყნებულ იქნა სოციალისტურ პრესაში იმ მიზნით, რომ თავიდანეე სახელი გაეტეხათ კონგრესისათვის; და ყველაფერი ეს ჩადენილი იქნა კონგრესის საბოლოო მიზნით.

ამ უბადრუტმა კამპანიამ თავისი განიხატულება ჰოოა წერილი. რომელიც დაიბეჭდა 2 ინტერნაციონალის სეკრეტარიატის ბიულეტენში და რომელსაც ხელს აწერდა ფრიდრიხ ადლერის მდივანი ადოლფ შტურმსტალი. ეს წერილი დაუყოვნებლივ აღფრთოვანებით გაუბეჭდეს ყველა სოციალისტურმა ორგანიზაციამ: „პოპულერი“-ის მეთაურობით ისე, როგორც რეაქციონურმა, როგორც არი „აურნალ დე ენეე“. ეს ცრუ ანგარიში კონგრესის შესახებ სათაურით: „ამსტერდამის კომუნისტური დემონსტრაცია იმპერიალისტური ომის წინააღმდეგ“ წარმოადგენს უდიდეს ჭორს (გწუხვარ, რომ მიხდება ამის გაცხადება საჯაროთ, ვინაიდან წერილის ავტორი ცდილობს პირადათ მე ყოველმხრივ მდიოს).

ამის საბასუხოთ მე ყოველგვარი კომენტარიების გარეშე მიუთითებ შემდეგ უბრალო ფაქტებზე: პირველსავე დღეს, 27 აგვისტოს, ბარბიუსის შესავალი სიტყვის და ჩემი დეკლარაციის გამოქვეყნების დამთავრებისთანავე, სიტყვა მიეცა ვანდის მეგობარს, ინდოეთის ნაციონალური კრების ყოფ. თავმჯდომარეს პატელს, რომელიც ამბობდა დაუსრულ-

* რომენ როლანის ეს წერილი 15 ნომებრის დაიბეჭდა პარიზის ეურნალ „ეროპ“ში და შემოკლებით მოთავსებულია ვაზ. „იხვესტია“-ს 27 ნომბრის ნომერში, კაიდანაც ჩვენ ვიღებთ მას.
 1) არ უნდა დავიწყოთ, რომ შვეიცარიის მთავრობამ აკრძალა კონგრესი შვეიცარიის ტერიტორიაზე. ბრიტანეთის მთავრობამ აშკარად არ სთქვა უარი, მაგრამ განაცხადა, რომ ვერ უზრუნველყოფას უცხოელ დელეგატების თავისუფლად შესვლას და გასვლას. ნიდერლანდების მთავრობამ

ლებელ სიტყვებს ინდოეთის მოძრაობის შესახებ. მეორე დღეს, 28 აგვისტოს, გამოვიდა ადამიანის უფლებათა საფრანგეთის ლიგის წარმომადგენელი პრიუდომო, რომელმაც დამწვინებით გააცნო კონგრესს თავისი ლიგის მშვიდობიანობის მოყვარული წვრილბურჟუაზიული თეზისები ისე, რომ არავის ოდნავი პროტესტიც კი არ გამოუწვევია. მესამე დღეს გამოვიდა ლიდა გეიმან — მშვიდობიანობისა და თავისუფლებისათვის მებრძოლი საერთაშორისო ლიგის გერმანული სექციიდან. ქველი მებრძოლი, ის საესებით ანკარად გამოვიდა ძალადობაზე უარის თქმის ტაქტიკის სასარგებლოდ. ის ამბობდა, რომ ის არის იმპა. ტაქტიკის წინააღმდეგე, ვინც გამოდის „როტ ფრონტ“ და ხელს მუშტად კუმშავს და რომ საჭიროა „როტ ფრონტ“-ის ძახილი გაშლილი ხელით — გაშლილით ყველა ადამიანებისათვის, ვისაც გულწრფელად სურს მშვიდობიანობა. მისი სიტყვა მსურვალე ტაშმა დაჰყარა ა)

დაუმატებ, რომ ჩემი საკუთარი დეკლარაცია, რომელსაც ახასიათებდა თავისი ზეპარტიული სული, წაკითხულ იქნა დაუყოვნებლივ ბარბიუსის სიტყვის შემდეგ ქალთა საერთაშორისო ლიგის ფრანგული სექციის თავმჯდომარის დიუშენის მიერ, რომელიც ისეთივე დამოუკიდებელია, როგორც მე. კომუნისტები არა ნაკლებ მსურვალე ტაშისტეშით შეხვდნენ ჩემს დეკლარაციას, ვიდრე კონგრესის სხვა დელეგატები.

ეს რამოდენიმე მაგალითი, რომლებსაათვისაც მე შემდეგ დამემატებია მრავალი სხვა. საკმაოდ ნათელყოფენ, რომ კონგრესის ტრიბუნა ლია იყო ყველასათვის და თუ კომუნისტური მოწოდებები იქ ყველაზე უფრო ხმამაღლა გაისმოდა, ეს იმით აიხსნებოდა, რომ სხვა „მოდერნები“ არა თუ არ მოუწოდებდნენ თავიანთ მომხრეებს დასწრებოდნენ კონგრესს, არამედ, პირიქით, ცდილობდნენ ხელი შეეშალათ ამისათვის. მათ შეეძლოთ დახმარებოდნენ კონგრესს და ლოიალურად დაეპირიპირებინათ თავისი მოქმედების გეგმა თავისი მოწინააღმდეგეების მოქმედების დამსწრისათვის. რის შესახებაც მე წინასწარ ვაცნობე (ჩემი წერილი დე-ჟონეს).

ა) თავის მოხსენებაში, რომელიც მან წაკითხა ლიგის სექციების სხდომაზე, ლიდა გამანმა სათანადო შეათასა კონგრესის ობიექტივობა და განაცხადა: „კამათი სწარმოებდა სრული ობიექტივობის პირობებში. ორბანისაივობის სიტყვა მისთვის ყველა რჩენდნეცების წარმომადგენლებს, მე დარწმუნებული ვარ იმაში, რომ რამდენიმე დღე ორბანისაივობის შეინარჩუნებენ თავის ობიექტივობას, არავითარი საუბრე-ლი არ არის ამისათვის, რომ ჩვენ განვვიდეთ (გეიმან მიმართა ისე, ვინც პოსტავასად ძალადობის მოწინააღმდეგეა). პირიქით, ჩვენ უნდა ვითანამშრომლოთ“

კონგრესზე ორატორებს არ ეკითხებოდნენ მათი პარტიულობის შესახებ და ყველაზე ნაკლებ უყურებდნენ მათ პავონებს. ყურადღებას აქცევდნენ მათ ენერჯის და კონკრეტულ წინადადებებს. ეს იყო კონგრესის და მასხასათებელი ხასიათი. ეს იყო ტურნირი ორატორების, რომლებსაც გამოდიან მყვირალა ფრაზებით, რომ თავი გაინთავისუფლონ მოქმედების ეალდებულებისაგან, როგორც ეს ხდება ჟენევის კრებებზე; ამიტურდამ ში არ იშინოდანთ ვარყვეული გადაწყვეტილებების, წინააღმდეგ სოციალისტებისა, რომელთა წარმომადგენელი, მეორე ინტერნაციონალის აღმასკომის წევრი — დანი საჯაროდ გამოტყდა, რომ „მეორე ინტერნაციონალი შეგნებულად ვაუბრის ომის შესახებლობათა საკითხის განხილვას და ყველა სოციალისტური პარტიებიც ცდილობენ შეწყვიტონ კამათი ამ საკითხზე იმის შიშით, რომ ეს გამოიწვევს განხეთქილებას.“

კმარა, ბატონო სოციალისტებო; კმარა ეს შიში და თავის არიდება, რომლებსაც ჩვენ მიგვიყვანეს 1914 წლის ივლის - აგვისტოს შეგნებულ დღეებამდე და მონანიებამდე, რომლებიც ამას მოჰყავს თუ თქვენ ვერ გაბედავთ, ჩვენ გავბედავთ უთქვენოთ და, თუ საჭირო შეიქნა, თქვენს წინააღმდეგაც. თქვენ უკვე არ სარგებლობთ პრივილეგიებით ჰუნანაგვირად მოახდინოთ არჩევანი მშვიდობიანობისა და ომს შორის. ჩვენ მოვახდინებთ არჩევანი: „ოპ-ო.პ! ჩვენ ყოველგვარ საშუალებას მივძაბრთ თავთ ყველა იმათ წინააღმდეგ, ვინც ამას დაუწყებს თავისი უმარქედობით!“

ამიტურდამის კონგრესის პირველ შედეგს წარმოადგენდა 291 სოციალისტის განთავისუფლება სოციალისტური ლიდერების ვავლენისაგან. საშარცხვინო ბოძზე ვაკრეს რა ლიდა და მეორე ინტერნაციონალის ბელადების საქციელი კონგრესის მიმართ, მათ სურთ სრული თანხმობით დარამ სოციალისტებმა განაცხადეს, რომ მათ სურთ სრული თანხმობით დანარჩენ დელეგატებთან განახორციელონ ომის წინააღმდეგ ბრძოლის ერთიანი ფრონტი, საბჭოთა რევოლუციის დაცვის ფრონტი.

კონგრესს დაესწრო 830 კომუნისტი, რაც შეადგენს კონგრესის დელეგატების საერთო რიცხვის 35 პროც., 291 სოციალისტი, 24 დამოუკიდებელი სოციალისტი, 10 კომუნისტი-დი

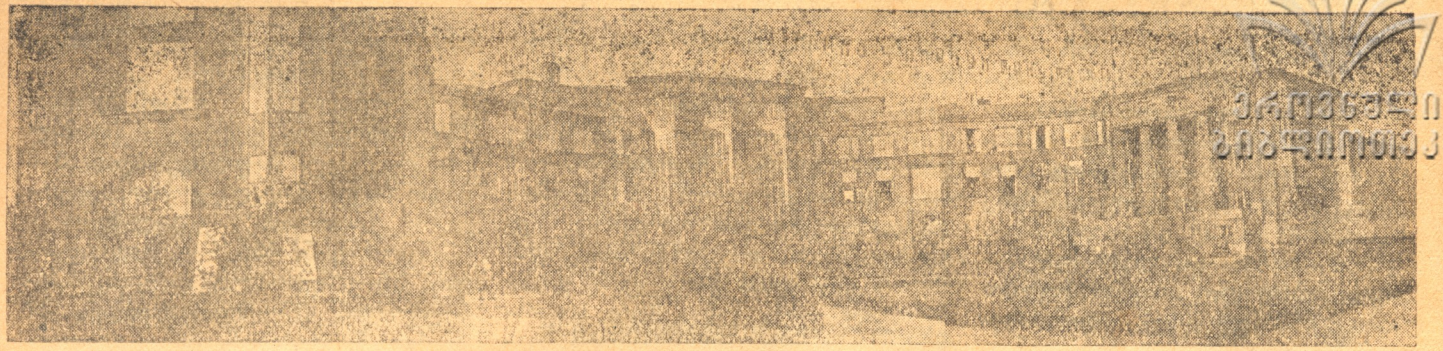
ა) თავთ ფრ. აღღერი სწერს: „უნდა გამოტყდებ, რომ მთელი წლები გათის და მე არაფერი ითქვამს ძირითადი ვადამწყვეტი პრობლემის შესახებ, როგორც მოგიქვით ომის შენთხევაში“ პრობლემის შესახებ, რომელსაც დამსხვრია მე-2 ინტერნაციონალი 1914 წელში. ჩვენ მთელი რიგი წლებია ამ საკითხს შეგნებულად ვაყენებთ უკანა რიგში“.

სიდენტი, რეფორმისტულ, ავტორი მითრ და დამოუკიდებელ პროტეკა-შირების 412 დელეგატი, უბიტარულ რევოლუციონურ სროტკავშირების 602 დელეგატი, ქალთა საფრანგეთის 58 წარმომადგენელი, ნაციონალური შემადგენლობა:

759 გერმანული დელეგატი (რომელ 585 დელეგატი საფრანგეთიდან, 318 თავან ბევრი მოვიდა ფეხით, ათასგვარი საფრთხის ვადალახვით), — ინგლისიდან, 458, — პოლანდიიდან, 55 — ჩეხო-სლოვაკიიდან, 42 — ბელგიიდან, 39 — შვეიცარიიდან, 37 — შვეიცარიიდან, 35 — იტალიიდან, 11 — აესტრიიდან, 11 — ნორვეგიიდან, 11 — დანიიდან, 11 — თურქეთიდან, 11 — ინდოეთიდან, 8 — პოლონეთიდან, 8 — ჩინეთიდან, 6 — შვეიცარიიდან, 4 — სამხრეთ-სლავიიდან, 4 რუმინეთიდან, 4 — ლატვიიდან, 4 — იაპონიიდან, 3 — საბერძნეთიდან, 3 — ინდოეთიდან, თითო-თითო — უნგრეთიდან, ბელგიიდან და ესპანეთიდან.

სოციალური შემადგენლობა: 1865 7 3888ა.8ა — ტენანე“ 888ი სუვო მუშა, 72 გლენი, 249 ინტელიგენტი და თავისუფალი პროფესიის პირი. კონგრესს თავისი სოლიდარობა გამოუცხადეს საფრანგეთის ინტელიგენციის საუკეთესო წარმომადგენლებმა, როგორც, მაგალითად, ჟორჟ დიუშამელმა, რომელმაც მე გამომიგზავნა კეთილშობილებით აღსავსე წერილი პროტესტით ყოველგვარი ომის წინააღმდეგ, ანდრე ჟიდმა, რომლის უკანასკნელმა განცხადებამ შეამფთოთა ყველა ქვეყნების ბურჟუაზია, შარლ ვილდრამ, ეან-რიშარ ბლოხმა, ეან გიუენომ, ეაკ-რობერტ ფრანსმა, როჟე მარტიენ-დიუ-გარმა, „ეუროპ“-თან, „მონდ“-თან და „პლან“-თან დაკავშირებულმა ჯგუფებმა. პროლეტარულმა მწერლობმა, რომლებიც სწერენ ფრანგულ ენაზე რევოლუციონურ მწერალთა და მხატვრების ასოციაციამ, ოგიუსტინ გამონმა, ჟორჟ პიოშომ, ბერნარ ლეკამმა, რენე მობლანმა, ალოისის დანანმა, მარსილ კოგენმა, ალმოსავლეთის ენების პროფესორმა, პოლ ბრიულამ, ანდრე ბაკემ და სხვ. ამ ბევრათ არა სრულ სიაში არ შესულან საინიციატივო კომიტეტების წევრობი; საფრანგეთში — პოლ ლანჟევენში, ვიქტორ მარგერიტი, პოლსინიაკი, ფელიქს შალიე, არმანშარ პანტიე, ფრანსის ჟურდენი, პოლ ვინ-კუტიურიე, ნიესინიაკი, რაბი და სხვ.; საზღვარ-გარეო — მაქსიმ გორი. ეინ-ტიენი, გენრიხ მანი, ბერტრან მარსელი, ხაილოვ ელოისი, ფრანკ მარჩილი, ესესი, კარინ მიხაელა, ორანოზი.

ა) დანიის მწერალმა ანდრესენ ნეკსემ უამბო კონგრესს, რომ მისი დელეგაციის ერთ ერთი წევრი, ახალგაზრდა მხატვარი. ჰიტლერის მომხრეობა გერმანიის იქნეს, როგორც ამიტურდამის კონგრესის დელეგატი, ფაშისტებმა მას სასტიკად სცემეს.

დენაკოპეტროვსკი (უკრაინა) ვლ. ილიჩის სახელობის კულტურის სახალე.

ებტონ სიკლერი, დოს-პასოს, შუ-
ვუდ ანდერსენ, სკოტ ნირინგ, პოლ
დანა და სხვ.

ის გარემოება, რომ ბურჟუაზიუ-
ლი და სოციალისტური პრესა ცდი-
ლობდა დღემილით აევლო გვერდს ამ
დიდი სახელებისათვის, დამამტკიც-
ებელია მხოლოდ ერთი და მწკრივო-
ბის და იმის, რომ მთა ვერაჯორი გა-
იგებს. ნუ თუ ისინი ფიქრობენ, რომ
შეიძლება ყაჩაღობა საზოგადოებრი-
ვი აზრის, რომლის ხელმძღვანელი
წარმომადგენლები არიან კალმისა
და აზროვნების ეს ოსტატები? ამგვა-
რად მოიქცევიტ ბურჟუაზია და სო-
ციალისტები ხაზს უსვამენ თავის სა-
კუთარ დამარცხებას.

მე არ ავსწერ იმ უაღრესად ამა-
ღელვებელ სცენებს, რომელსაც წარ
მოადგენდა კონგრესი, დრამატული
გამოსვლას ინგლისელ მეზღვაურისას,
რომელიც მონაწილეობას იღებდა
ფლორენსში მომზადარ მღელვარებაში,
გამოსვლას ახალგაზრდა იტალიელ
მატროს - ანტიფაშისტისას, რომე-
ლიც ჩამოვიდა მიუხედავად იმისა,
რომ მის სიცოცხლეს საფრთხე მოე-
ლოდა; ძველი იაპონელი ლიდერის
კატაიამას და ფაშინის უღელ ქვეშ
მგმინავ ქვეყნების დელეგატების გან-
ცხადებებს; უნიტარული პროფკავში-
რების წარმომადგენელ რაკამონის
მძლავრ და მკაფიო სიტყვას, ფრანგ
გლეხების წარმომადგენელ ვაზეის
ღრმად მონაფიქრებ ფზიხელ სიტ-
ყვას; კეთილშობილ მოწოდებას გაე-
რთიანებისაკენ, რომელიც გამოაქვე-
ყნა 80.000 ფრანგ მასწავლე-
ბლის კავშირს წარმომადგენელ-
მა დიუმამ; დიუ ერამის —
ყოფ. ფრონტელების რესპუბლი-
კანური ასოციაციის წარმომადგენე-
ლის მჭუხარე სიტყვას; მაუნტენბერ-
გის მხურვალე გამოსვლას. თავმჯ-
დონეარე ჰანრი ბარბიუსი, საშინლად
მოქანცული, გამხდარი, თავიდან ზო-
ლომდე განუწყვეტლივ ასრულებდა
თავის მოვალეობას, ზრუნავდა ამა-
ზე რომ კამათი ჩატარებულყო და-

პირველი მიუდგომლობის ატმოსფე-
როში.

მე ვადავდივარ მანიფესტზე, რო-
მელიც მიიღო კონგრესმა, ეს მანი-
ფესტი, შემუშავებული კონგრესის
უკანასკნელ დღეს, მანიფესტი, რო-
მელიც ცდილობდა გაეთვალისწინე-
ბი, სხვადასხვა ჯგუფების სურვი-
ლები მთლიანობის დაურღვევლად
და ძირითადი იდეების მსხვერპლად
შეწირვის გარეშე, ასახავს ძლიერ
ბერს ამ სიძნელებიდან. ეს არის
ძლიერ რთული შემოქმედება, გაე-
თვებული ძლიერ წვრილი ნართიდან.

მაგრამ ვუკეთებ რა შენიშვნებს
მანიფესტის ამა თუ იმ ფრაზებს, რა
მღვრიც საჭიროა კვლავ იქნას განზი-
ლული და შემოკლებული, მე ვამტ-
კიცებ, რომ საერთოდ ის წარმოად-
გენს კონგრესის ერთსულოვანი ნების
ყოფის სწორ და ეფექტიურ გამოხა-
ტულებას. ის ნათლად ააშკარავებს
იმ როლს, რომელსაც თამაშობს და-
მმონებელი კაპიტალიზმი, მისი ოფა-
ციალური „ბაციფისტური“ დაწესე-
ბულებების სიტყუეს, როგორიც
არას ერთა ლიგა, ეს მახინჯი უბა-
დრუკა იარაღი, რომელიც კაპიტალი-
სტურ მთავრობათა პოლიტიკას ატა-
რიბა მანიფესტი საყოველთაო ვალ-
დებულებად თვლის საბჭოთა კავში-
რის დაცვას ყოველგვარი თავდასხმე-
ბისა და შეთქმულებებისაგან. ის მო-
უწოდებს გონებრივ და ფიზიკური
შრომის მუშაკებს მთლიანობისაკენ,
ივ. მოუწოდებს პროლეტარულ მა-
სებს დარაზმული ბრძოლისაკენ ომის
წინააღმდეგ. დაბოლოს, იგი შეიცავს
საერთო ფიცს—შეერთებული ძალები
ბრძოლისას და ქმნის მუდმივ
ორგანიზაციას კონგრესის გადაწყვე-
ტილებათა შესასრულებლად, სახელ-
დობრ: იმპერიალისტურ ომთან ბრძო-
ლას საერთაშორისო კომიტეტს. ამ
კომიტეტში შევიდა 120 კაცი, რომ-
ლებიც საყოველთაოდ არიან ცნობა-
ლი და ყველა ქვეყნებს წარმოადგე-

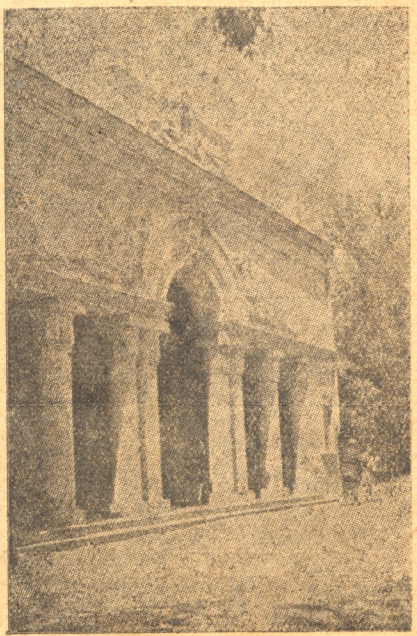
ნენ. ამ კომიტეტმა თვალყური უნდა
ადევნოს, იბრძოლოს და საფრთხის
შემთხვევაში უკარნახოს სათანადო
მოქმედება*).

საფრთხე მუდმივია და ასევე მუ-
დმივი უნდა იყოს მასთან ბრძოლა.

1932 წ. 20 სექტემბერი.

P. S. მე არ შემიძლია ეს ანგარი-
შა დავამთავრო ისე, რომ არ შევეხო-
იმ მძლავრ გამოძახილს, რომელიც
კონგრესმა გამოიწვია საბჭოთა კავ-
შირში. მთელს სახელმწიფოში, ლე-
ნინგრადიდან ტაშკენტამდე, ყველა
მსხვილ ქალაქებში და ფაბრიკებში
ჩატარებული იქნა ანტისამხედრო
დაესწრო 140,000 ყვანი. ამ მიტან-
მიტინგები (მოსკოვში ამ მიტინგებს
გებზე ინტელიგენტებთან და მეცნი-
ერებთან აკადემიის ცნობილ წევრე-
რთან ერთად გამოდიოდნენ მათი
ამხანაფი მუშებები.

* ანტერკლამის კონგრესთან ერთად მიმ-
დინარობდა ტრანსპორტელების, რკინის-
დნელოთა, ფეიქრების, გლეხების, მასწავლებ-
ლების, ექიმების; სტუდენტების; ჯალთა.
მემალაროფთა და სხვ. ინტერნაციონალურ
კომისიების სხდომები.

დენინაკანის თეატრის ფასადი

სანგრეპი გუენოს- აირსტან

დამოსავლეთით—მწვევი კრანები.
დასავლეთით— შრავილსართულიანი
სახლების ნახევარ-წრე. მზე, მწვანე
მინდორი, საოკეანო ვემების წითე-
ლი მილები, მწვანე საილენძის გუმ-
ბათები. სამას მეტრზე—ქალაქი, ხუ
თასზე—კალიე ფლორიდა... მზე ახა-
ლი ნავთსადგურის მწვანე ველზე,
ლამაზი გორაკები, და—შავ ლაქათ
პინდლის მწვანეზე—ხუთი მოზრი-
ლი ზურგი, თავები ქუდებში, ხუთი
პროლეტარი ზის კვამლიან ცეცხ-
ლის ვარშემო.

ეს არის უმუშევართა არმიის მო-
წინავე რაზმი.

ხალხი, რომელმაც შექმნა ქვეყნის
სიმდიდრე, ისინი იყვნენ კაპიტალის-
ტური დარღობების ბრმა-იარაღი; ახ-
ლა კი ჯმუხბათ შეჰყურებენ მათ წინ
აღმართულ მრავალსართულიან სახ-
ლებს. მათ ააშენეს ეს სახლები და
ახლა ღამეს ათევენ ღია ცის ქვეშ.
მათ შეაგროვეს ხორბლის მოსავალი;
საწყობები, რომლებიც სკდება სურ-
სათ-სანოვავისაგან, აქვია, რუს პი-
რას, მათ თვალწინ, რომ ზაზი გაუ-
სვან ერთ მუჭა ხალხის სიმდიდრეს
და სიმსუნაგეს და ნათელჰყონ უფ-
რო სისხლიან და სარკასტიულ ფორ-
მებში მათი სიღატაკის მთელი სისას-
ტიკე. მათ შექმნეს საკვები და ისი-
ნი კვდებიან სიმშლით.

აქა-იქ შავ წერტილებათ მზის
ქვეშ გაფანტულან უმუშევრები.

ქერა ხალხი, გრძელწვერიანები,
ათლგაზრდები, შავგრემანნი, ჩუმ-
ნი... ისინი შეჯგუფებულან წყებათ,
ტრაპეციებათ, სამკუთხედებათ. კუ-
ადლებული წყალით სავსე სუვოზე
თხის წვეროებში—ხალხი. შუაში—
ადრულბული წყალით სავსე ზეთის
და ნავთის თუნუქის ყუთები. წელ-
ში მოზრილნი და სახელო შემოკეცი-
ლნი რეცხენ საცვლებს. ხრამებში—
მიწული ქონიბი.

მომწვანო-მოყვითალო წელის ნაკ-
დები სტრიგბენ შლამიან კვალს, და-
ქანბულ თუნუქის კარებს,—მიწას
ქვეშ თავმესაფარს.

— ისე, როგორც სანგრეპში,—მე-
ტუნება მე ამხანაგი ბოერი, რომელ-
მაც ომი გაატარა რუსეთის ფრონ-
ტზე.

— მართალია კი, ჰვავს.
— საცხებით ასეა.

— ხომ მართალია, ბოერ, რომ მა-
თ რიცხვი სამ ათასს აღწევს?

— სამი ათასია. სამი ათასი უმუ-
შევართი ესენი მაწანწალები როდღა
არიან, აარმელ შრომის ხალხი.

ჩვენ უახლოვდებით ხალხის გრო-
ვას.

სამხრეთის ეკონომიურმა კრიზისმა დახვარა ჩასცა სამხრეთ-აშე-
რიკის რესპუბლიკების ეკონომიურ ცხადვრებას, შექმნა უმუშევრო-
ბა და დაიწყო არმიები, სიმშლით სიკვდილს უმზადებს ათეულ ათი-
სებს. ამხ. სოციალური პარტია იძლევა არგენტინის უმუშევართა შო-
რის გამეფებული საშინელი გაკირვების სურათს. **სანგრეპი**—
დეგ ნომერში მოთავსებული იქნება ამხ. **ლ. ანტონი**—
რეპორტაჟი, რომელიც ზატავს ლათინური ამერიკის მეორე დიდი
რესპუბლიკის ბრაზილიის ხოფლის მეურნეობაში გამეფებულ კრი-
ზისს.

— ისევე გახეთებიდან?—მტრულად
გვეკითხებიან ისინი ჩვენ, როცა შე-
ნიშნავენ ფოკოგრაფს.

— საეკულიაციას ეწვეით ჩვენს
გაკირვებაზე—ბრაზმოვრეული უმა-
ტებს ვილაც.

— განა ვერ ხედავ, რომ ისინი
არიან „ბენდერა როზა“—დან,—უპა-
სუბებს მეორე, რომელიც უჩვენებს
ბოერის ჯიბეზე, საიდანაც მოსჩანს
მუშათა გაზეთი.

სახეების გამომეტყველება იცვლ-
ება. ჩვენ ვართ ამხანაგებს შორის. იწ-
ყება მეგობრული საუბარი. ჩვენ სუ-
რათს ვიღებთ დეგუფში, გაჭირვებაში
გაკალებული ეს ხალხი ერთხმად გაი-
ძახის.

— გაუმარჯოს „ბენდერა როზას“!
— გაუმარჯოს კომუნისმს!

— გაუმარჯოს სოციალურ რევო-
ლიუციას!

მი ესმის, რომ მხოლოდ კომუნი-
ნიზმს—და არავითარ სხვა სისტემას
—შეუძლია გადასჭრას სოციალური
პრობლემა, არა მარტო მათი, არამედ
პრობლემა მთელი მუშათა კლასისა,
რომელიც დღეს მუშაობს სახელოს-
ნოებში, ფაბრიკებში, ამდიდრებს კა-
პიტალისტებს, ზვალ კი მიიღებს მიწ-
იერათ ან ახალ ნავთსადგურის

*) „წითელი დროშა“—რევოლიუციონერ-
თა მუშათა გაზეთი.

მერალ თხრილებში სიმშლით სიკე-
დილის უფლებას.

ჩვენ ვაცხადებთ, რომ გამოგზავნი-
ლი ვართ „აქტუალიდან“*) და არა
„ბენდერა როზა“—დან.

განა აუღერთი არ არის? ჩვენ
ყვალანა მეგობრები ვართ,

ბოლო—კარგად არის გაცნობილი
მასის დარგოლოგიასთან (ტყუილად
კი არ ყოფილა ომში); ის მიუტნება
მე:

— დღე-ღამე, ისინი ჯერ კი-
დეგ არ გატეხილან წელში. სუფთად
ღაიაობიან.

— მაგრამ ზოგიერთი მაინც მოსტ-
ყდა.—ჩაურთო წითელ სახინმა, მო-
წიალო წვერებიანმა უმუშევართა,
რომელსაც ლურჯი, ფორმაზე შეკე-
რილი კურტკა ეცვა.

— აი თუგინდ ეს...

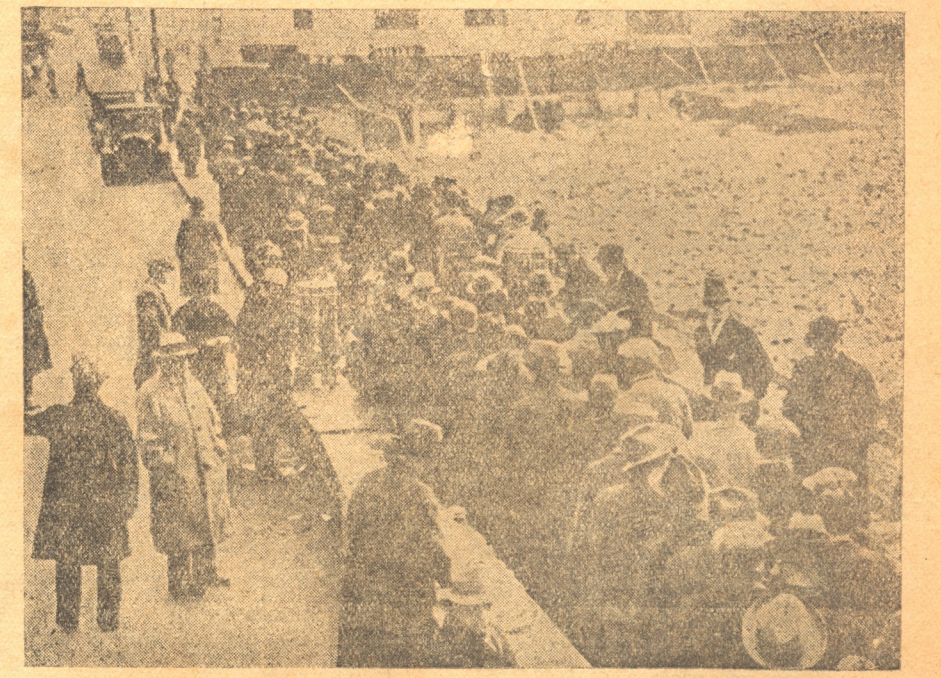
„ის“ გვიყურებს ჯმუხბად. პალტო-
ში გახვეული, უძრავად ზის, მიწაზე
დანთებული ცეცხლის კვამლი პირა-
პირ სახეში ხვდება, მაგრამ პირსაც
არ იბრუნებს.

— რა მოუვიდა.

— იგი ნელნელა იშლება ტყუი-
ლან.

— რას ამბობთ?

**) რევოლიუციონერთა ლატერატორ-
თა უფროსი არგენტინაში.

რიგი მუტერბროტზე და ყავეზე, რომელთაც არიგებენ ნიუ-იორკის საქველმოქმედო
ორგანიზაციები. როგორც სურათიდან ჩანს, რიგში ბევრია უმუშევრად ღარიჩენილი ინ-
ტელაგენდის წარმომადგენლები

— მართალია... ქუთაისი იშლებოდა... შეხედეთ მის სახეს, ეს ხომ სრული უიდელოაა.

— თქვენ თვითონ ვინა ხართ?

— მე ხეზე მომუშავე ვარ, ომის დროს დუროვალ ვიუთაობდ კაპრონის საავიაციო ქარხანაში. ახლა სამუშაო აღარ არის... რას იზად!.. სასკალოსთვის ჩვენ ვვარგადით, ახლა კი ათავის ვუნდივათ. მე, აი, ორმოცდათექვსმეტი წლისა ვაო...

— მაგრამ, თქვენზე არავინ იტყვის, რომ ორმოცზე ძეგის იყოთ.

— სულ ერთი არ არის... ახლა ქარხნების პატრონები სამუშაოთ აღარ იღებენ იმათ, ვინც ორმოცზე მეტის არის. მე მაწინააღმდეგარა ვარ.. აქ არ არიან მაწინააღმდეგარა.

ის რაღაცას ეძებს ჯიბეებში, შავ საფულედაა იღებს დაკეცილ და დაფლკათილ ქაოლდებს, მოწმებებს, ცხობებს აქიდას, ციობებს იქედან.

მე უნებლიეთ მეცინება:

— ქაღალდებით ვერ გაძლებთ...

ყველანი იცინიან, ჯგუფს გამოცოცხლება დაეტყო, ლაიას ძხით დამწვარი კრეოლის, მაღალი და ზორბა უიედოთ დაგლევილ ჯიბიდან მოათრევს გაქოფილ მოწმობას და ამბობდა:

— იცით, სენიორებო, მე დავიბადე და ვავიზარდე სოფლად. უკანასკნელ დროს ვიყავი ზედაახედველათ ესტანციაში***). ახლა ძალაუიეიურად დავწინააღმდეგარა. რა უნდა ვქაა. სხვებს ბედი სწყალობს, მე კი აი, ვერაფერს გზით ვეო მიშოენია სამუშაო.

ბოერა სახელოზე მომწიწა:

— სოფლებსაც მაგრათ ჩასჭიდა ხელი კაპიტალიზმსა. მაგრამ ჯერ ისინი ამას ვერ მიხვდარან. მათში ლაპარაკობს კრეოლთა ფანატიზმი. ისინი გრძობენ კლასობრივ ბრძოლას, მაგრამ ვერ გარკვეულან მასში.

ორი ახალგაზრდა, ჯანსაღი და სიცოცხლით სავსე ვაჟკაცი, რომლებიც აძლენ ხანს-განზე იდგნენ, ნელა გვიახლოვდებოან ჩვენს.

— თქვენი საქმეები როგორ იყო?

— ჩვენ სიმინდის სატეხათ ვიყავით. ჩავსვენეს ვაგონებში და გადმოვსხვს საბატა-ფეში, პირდაპირ მინდვრათ. წინათ ჩვენ აღგვიტყვეს 50 ცენტაო ტომარაზე. ვტეხთ სიმინდს, ვმუშაობთ ერთი თვე, ვათავსებთ მუშაობას და ანგარიშს გვისწორებენ 30 ცენტავოს ანგარიშით. ბოენოს— აირესში დავბრუნდით ფეხით, გზაზე მალულათ ვეკიდებოდით საბარგო მატარებლების საფეხურებზე. რითაც წავედით, იმითვე დავბრუნდით — არ გამოგვყოლია არც ერთი ცენტავო.

ბოერი მიხსნის:

— შეხედეთ, არლტ, როგორ ატყუებენ მათ სიმინდის პლანტატორები, მუნდრეპალიტეტი უფლებას აძლევს ამ სიმინდის მსმელებს გააკრან მათი გაიძვერული განცხადებები პასსო-დე-ხელიოზე და ნავთსადგურის ქუჩებში, ვფიქრობ, აქ მასალა საკმაოა.

დურგალი მიგვითითებს ჩაფიქრებულ ადამიანზე.

— ესეც ახლოა შეშლილობასთან.

— ის უკვე შეირყა.. სიმშობისაგან. არ არის სამუშაო, უფრო უარესი, იცით, ჩვენ წავგართვეს ბინები.

ის გვიჩვენებს მავთულის ხლართებზე თხრილის გასწვრივ.

— აი იქ, მავთულებთან, ჩვენ გადაკეთეთ ქონბახები, რომ თავი დავეცვა ქარისაგან. პოლიციამ გადასწყვიტა ჩვენი გამოსახლება. მოვიდნენ და ყველაფერი დაგვიწვეს. სამაგიეროდ აგვიტრეს გრიპის წინააღმდეგამბობენ, რომ აცრა შველის გრიპის

ამერიკაში ამჟამად 15 მილიონამდე უმუშევარია. მათი უზრავლებლობა უბინათაა დარჩენილი. სურათზე — უმუშევარი თავისი ხელით აგებულ ქონბახთან ნიუ-იორკის ახლო

წინააღმდეგ, ხა, ხა, ხა! სახეთქავი არაფერი გვაქვს, აგვიტრეს კი!

— ისე, როგორც ფრონტზე, — ბურდლულობს ბოერი.

— შეშლილი ამბობს, რომ ის ვერ გავა აქედან, რომ მისთვის დახურულია ბუენოს - აირესის ყველა ქუჩები.

ბოერი ერკვევა ყველაფერ ამაში და გვიხსნია, რომ საწყალი შეპრობილია აკვიატებული აზრით, თითქოვილაცამ მას დაუკავტა ქალაქის ქუჩები და არ უშვებს იქეთ. ამგვარი შემთხვევების განკურნება დიდი სულიერ შერყევით ხდებოა, — ჟამტებზე ჩვენი თანამგზავრი.

მაგალითად, სოციალური რევოლიუციის ამბავი იხსნიდა მას და საბოლოოდ გაუღებდა ჩვენი ქალაქის კარებს.

მე ბეერი წიგნი წამიკითხავს ომის შესახებ და ვრწმუნდები, რომ ბოერი მართალია. ჩვენ ვართ ბრძოლის ველზე. ნათელია: ყრუ და გააფთრებული ბრძოლა.

მივდივართ მინდვრათ. ყველაზე გაფანტულია პარკები, ხაზები, ჩივიანები, ვახეთები, წიგნები, ბანკო, ძეგლები. ერთი უმუშევარი ცდილობს შეაკეთოს ძირაბოძისაგან აქედან მელები, მეორეს სტენკა-სტენკა წაში ჩაურგავს მოშორებით — ჯგუფი, რომელიც ლაპარაკობს ბალკონურ დიალექტზე, კიდევ ერთი, ფეხშიშველა, დახრილა თუიუქის ყუთზე და რეცხავს. სხვები შლიან რკინის საწოლებს; აქა-იქ ვხედავთ ტომრებიან ხალხს, ძლივს მოაბიჯებენ ისინი მაღალ ბალახში.. მე თავს მაღლა ვსწევ.. განა შეიძლება, რომ ხუთას მეტრზე აქედან იყოთ კალიე-ფლორი და მორთული, როგორც ბომბონიერკა, რომელიც თვალს გვჭრის ვიტრინების სარკეებით და აბრების ოქროთი?

„ჩვენ მართლა ბრძოლის ველზე ვართ“ — ვიმეორებ მე ჩემთხვის.

ბოერი ღიმილით მიყურებს.

— როგორ მოგწონთ, ამხანაგო?

დაუანგული ვარცხლები, დაქევილი სპილენძის ტურკელი, რკინით დახურული მიწის ქვეშა ქონბახები, დამბალი სარდინების ყუთები, ძეგლები მორღონილი ხორციით, — ხალხი დაჩოქილი იჩიქნება კარტოფილის ნარჩელაში — ერთი მიათრევს თევზის ნაგლეჯს, რომელიც იბოვა სასაგვე ყუთში, მეორე ხსნის ტომარას: ის საქმელის ნამცვეტებს ეძებდა სასაგვე ყუთებში. ჩვენი ქალაქის სასაგვეებზე საკმაო მტვერი და საქმელი, ბოერი იღიმება, მისი სათვალეების შუშვებულავს მზეზე.

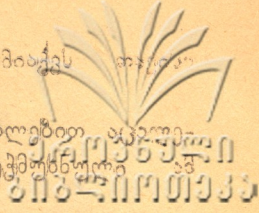
ჯგუფად მჯდომი უმუშევრები იხედებიან ჩვენსკენ. არავინ არ მოგვმართავს ჩვენ. ეს პროლეტარები ჯმუხათ გვიყურებენ ჩვენ. ის, ვინც არ რეცხავს, „თავდაცვითი მუშაობაში“ ვართული, ამენებენ დროებით ბინებს.. ყველაფერი, რაც ვგრეთ წადებულმა „ცივილიზაციამ“ გადაჭარა ქუჩაში — დახეული მატრასები, ქოთნები, დამტვრეული ჭიქები, დახეული ფეხსაცმელები — ძოვლა ეს ნაგავი აუტრავია მუშა-ხალხს, ვინც ჩამოვიდა არგენტინის რესპუბლიკაში „ამერიკის გასაკეთებლად“.

— არა, ესენი ჯერ კიდევ არ დაცემულან, რეცხავენ საცვლებს, სუფთად დადიან, — ამბობს ბოერი.

ზოგიერთი მაინც „დაცემული“ ისინი განმარტობებული არიან, კარგულან კაშკაშა მზის ქვეშ წველები გააძევიან რეებით, სხედან უძრავათ, მასწავლებიან ერთ წერტილს. ყველა ისინი შეუპყრია აკვიატებულ აზრს.

— თუ მათ არ აქამეთ, არაც მოთხოვენ, — ამბობს დურგალი. — ისინი არც კი ეძებენ საქმელს. შესაბრალისი არიან, მაგრამ რით უნდა დაეხმარო?

***) ესტანცია — მამული.

დურგალი შუბლზე თათს იკავებენ — ამით უნდა გვიჩვენოს, რომ სობრალიო უკვე შეიძლება.

— აი, როგორ შლის ტკუიდან ხალხს გაჭირვება, — ვამბობ მე ჩაფიქრებული.

— ნათელია, მე თვით არ ვიცილი ეს წინათ ბიერი ილიმება.

— ისევე როგორც სანგრებში, ხო გი ადრე იშლება ტკუიდან, ზოგი გვიან. ვერ უძლებენ.

— რას აკეთებენ ისინი?

— არაფერს. მთელი დღე ასე სხედან.

რუს პირას დაბანაკებულან განდეგილები. სხედან დოინჯ შემოყრილი. გაშეშებულან ქანდაკებასაღით.

— მათ რომ არ აქამო, არც მოითხოვენ.

დურგალი განაგრძობს:

— ახლა არაინ არის, ყველანი გაიფანტენ ქალაქში, ეძებენ საჭმელს და სამუშაოს.

— არაინ არის? — ვამბობ მე გაკვირებული. — ეს ხალხი?

— თქვენ ჯერ არაფერი გინახავთ. შეხედეთ. მოშორებით იმ ხიდს იქით, აი იმ ლაქას რკინის გზის გადაღმა, არგენტინისა და კორდოვას ხიდს შუა, ტიანჭველები ირევა ხალხი. სამხრეთის დოკში უმუშევრები ამწვე მანქანების ბუდრუგანეში ათევენ ღამეს. ახლა რამდენი არიან ისინი მთელს ნავთსადგურში — უთვალავი! ეს კიდევ რაა! როცა მოვა ზამთარი აბა მაშინ ნახეთ! ადგილიც კი არ ეყოფათ. აი, თქვენ რომ მოხვიდოდეთ საღამოთი... მოდი ერთად ნუ გეშინიათ, აქ ყველა მუშებია.

დილის ცისფერ ქვეშ ყველგან კვამლის ბომერი დგას. ეს — უმუშევრები ხარშენ საჭმელს. თითოეულ ჯგუფს ცალკე ცეცხლი აქვს, სჭამენ საერთო ქვაბიდან; ერთნი ერთნი სწმენდენ კარტაფილს, მეორენი აგროვებენ საწვავ მასალას, მესამენი ამტვრევენ ძვლებს, რომლებიც მათ მისცეს საყასბოებში.

— მაშასადამე, მთელი ეს საკვები..

— მიდის საერთო ქვაბში.

* *

შორი ახლო ჩნდება უმუშევარი ზეღიას პროფილით, მოწითალო წვერით და მწვანე თვალებით. ის ყვინჯის:

— წყალი ფეხსაცმელი — მხოლოდ 50 ცენტავო. მას გარს ვრტყმის ნახევრად შიშველი ხალხის ჯგუფი.

— 50 ცენტავო? რა, სანაგვე ყუთში ხომ არ გიპოვნია,

უმუშევარი — ვაჭარი პროტესტს აცხადებს.

— მე ეს ფეხსაცმელები შევაკეთე, ძირიც გამოუტყვალე... მე ხომ მხოლოდ 50 ცენტავოს ვითხოვ.

— არ გვაქვს ჩვენ ასეთი ფული.

— რა გიშლით, რომ თქვენ თვითონ მოპკიდოთ ხელი ვაჭრობას?

— ვის რა უნდა მიეპყიდოთ. როცა ჩვენ ერთი ცენტავოც კი არ გვეპოვება.

ბოერი იცინის.

— ხედავთ, ბრატ? ჩვენ აქ საქმე გვაქვს ჩანასახთან, არა უფრო ატავიზმთან. ეს არის შემთხვევა კაპიტალისტური ატავიზმისა უმუშევრებში. ამგვარი ტიპი ისეთივე ლატაკებს შორის, როგორიც თითონ არის, ახერხებენ სპეკულიაციას მათ საღატაკებზე. დღეს ჰყიდის ძველ ფეხსაცმელებს, რომელიც აჩუქეს შაა, ხვალ პერანგს, მან იცის, რასაც აკეთებს. სხვებთან ერთად სჭამს სანაგვეს ანოკრევილ ნარჩენებს, თვითონ კი შეაგროვებს ფულს. ეს საშუალებას მისცემს მას უკანასკნელი ცენტავო ამოართვას ჯიბიდან ამ საბრალოებს. ნამდვილი წურბელაა.

ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ მიდის პირში ჩაღა ამოვლებული ვაჭარი

უმუშევარი და თან მიატყვს თან ფეხსაცმელები.

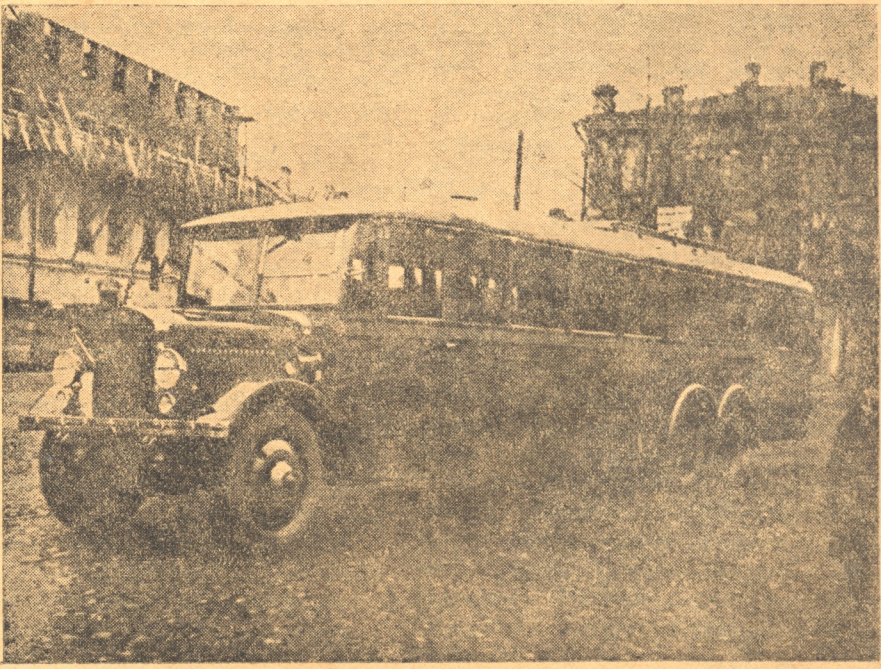
მას მტრული თვალებით აკვებენ ბენ. ბოერი წარბ შეკმულნი ბობს:

— ჩემის აზრით ის დიდხანს ვერ იბოგინებს თავისი საქონლით, ერთს მაგრად ჩასცხებენ კისერში და ღირსიც არის!

უმუშევრები მიდიან ჩვენ წინ, წაწევილ - ჩაფლეთილნი, ტომრებით ზურგზე, უცნაური რაღაცეებით ხელში; სხვები — შავ ლანდებივით, ხელცარიელნი... ისინი იყვნენ ქალაქში, ეძებდნენ სამუშაოს და პურს. ისინი მოდიან და მოდიან. ვერაფერი იშოვებს, მათ სახეს ღარავს მწუხარება, სტანჯავს სიმშლილი, შავი ფიქრებით არიან შეპყრობილნი, ტალღა სულ უფრო და უფრო იზრდება. მათი რიცხვი სულ უფრო და უფრო მატულობს, ისინი ერთდებიან ერთ დიდ ნაკადთან, — ეს დაიძრა პროლეტარული მასა, უმუშევართა ჯარი.. და სიჩუმე.. ტრალიკული სიჩუმე ყველგან — ეს არის სიჩუმე დიდი ქარიშხლის წინ...

* *

მე კალიე ფლორიდათი ვბრუნდები უკან. ჩემს გვერდით მისცურავენ მორთული ქალები, ზანტად მიხატულნი უსაქმო მოსეირნეები, მკაქრიან კახტა ავტომობილები. კაჩირალდნებული ვიტრინები იზიდავენ თვალს.

100 ადგილიანი ავტობუსი ლენინგრადის ქუჩებში. ავტობუსი დამზადებულია იაროსლავის საავტომობილო ქარხანაში.

ბარუხ სპინოზა

24 ნოემბერს შესრულდა 300 წელი ახალი დროის უდიდესი ფილოსოფოსის ბარუხ სპინოზას დაბადებიდან. ქ. მარქსი „წმინდა ოჯახში“ სპინოზას აყვავებს მე-17 საუკუნის სხვა უდიდესი მეტაფიზიკოსებთან — დეკარტის, ოლბრაჰიმის და ლეიბნიცის გვერდით. წინააღმდეგ დეკარტის უთაღებლად, სპინოზა გაძომაღმინარეობს ერთი სუბსტანციად, როდესაც ის უწოდებს „ღმერთს ანუ ბუნებას“. სპინოზას ამ სუბსტანციას ანასიათებს განუფილოება და აზროვნება. მატერიალური და სულიერი ეთაადებათა კოთხანეთს: იღებთა ხასიათი იგივეა, რაც საგათა ხასიათი,— აბობს სპინოზა. სპინოზას სუბსტანცია თვით ათის თავისი არსებობის მიზეზი, რამდენადაც ეს სუბსტანცია წაოძოადგენს ბუნებას, როდესაც საქვს განუფნილობა, სპინოზას ფილოსოფია მატერიალისტური ხასიათს ატარებს, მაგრამ სპინოზა ამავე დროს მთელი მატერიის სულიერობის ნადაგზე აღდა, მეორეს მხრე — სპინოზას სუბსტანცია მოკლებულია მოძრაობას, ამაში სპინოზას მატერიალიზმის ძეგლუელოია, რომელიც პლენანოგმა ახსნა არა როგორც სპინოზას ხასის დაახასიათებელი ერთ-ერთი უდიდესი ნაკლი, არამედ როგორც უმთავრესი „თელილოგიური დანახატი“.

სპინოზას ეკუთვნის აგრეთვე სახარების პირველი ისტორიული კრიტიკის ცდა, რაიც უდიდესი აღმოფთება გამოიწვია სამღვდლოებში.

ბურჟუაზიულმა სამყარომ აღნიშნა სპინოზას დაბადების 300 წლის თავი და შეეცადა მისი მოძღვრებიდან გამოეფიტა ყველაფერი რაც კი მასში იყო მატერიალისტური, თვით სპინოზა კი დაეხატა, როგორც მისტიკოსი, ახალი ებრაული სარწმუნოებრივი სოფლმღვდლოების შექმნელო.

სულ სხვააიოდ აღნიშნება ეს დღე საბჭოთა კავშირში. სოციალიზმის მშენებელი მუშათა კლასი დიდა მასწავლებლების მარქს-ენგელს-ლენინ-სტალინის მოძღვრება უღმობელი კრიტიკის მახვილით ჰკვეთავს რა ყველაფერს რეაქციონურს და პროლეტარიატისათვის უცხოს, იმავე დროს უდიდესი სიფრთხილით და მზრუნველობით ჰკრებავეს ყველაფერს, რაც კი ნამდვილად მეცნიერული და მუშათა კლასისათვის გამოსადეგია იმ შემკვიდრებობიდან, რაც ბურჟუაზიის დიდმა მოაზროვნებებმა შექმნეს მისი რევოლიუციონური აზვირებების ხანაში. ამნაირად უღებობთ იკნ სპინოზას შემკვიდრებობასაც.

სპინოზას ბიოგრაფია.

ბარუხ (ბენედიქტ) სპინოზა დაიბადა 1632 წ. 24 ნოემბერს ქ. ამსტერდამში შედლებულ ებრაულ ეპარის ოჯახში, რომელიც დიდის პატივისცემით სარგებლობდა.

პირველადწყებითი განათლება სპინოზამ მიიღო ქ. ამსტერდამში, ებრაულთა საეკლესიო სკოლაში. სკოლის მთავარი ალიანას წარმოადგენდა სახარებისა და თაღმუდის ღოგმატიურად შესწავლა. უკვე სკოლაში იხებადა სპინოზა კრიტიკულ დამოკიდებულებას რაბინების სწავლისადმი და შეუკახებელ ღრულავს მეცნიერული ცოდნისადმი. სპინოზა სწავლობდა ზუსტ მეცნიერებებს, მედიცინასა და ფილოსოფიას. განსაკუთრებით ძლიერი გავლენა მისზე მოახდინა დეკარტის ფილოსოფიამ.

მეცნიერებით და ფილოსოფიით გაცეცხებამ სპინოზა მიუყვანა რაბინების მოძღვრებას უარყოფამდე. ის იწყებს თავის არიდებას სარწმუნოებრივ ჩვეულებების შესრულებლისათვის და საუბრებში იჩენს საშიშ თავისუფალ მოაზროვნებას, ეს დიდ უკმაყოფილებას იწვევს ამსტერდამის ებრაულ საკლდელოებაში. რაბინთა საბჭო სასტიკი გ. ფრთხილებით მიართავს სპინოზას, მაგრამ არაფერმა გასკრა. მაშინ სინაგოგის ხელმძღვანელები შეეცდებიან მოისყიდონ სპინოზა. მას აღუთქვანენ დიდ პენსიას იმ პირობით, თუ უარს იტყვის თავის უღმერთო აზრებზე და დაიკენს სარწმუნოებრივ ზიჯ-ჩვეულებებს სპინოზა აღმფოთებით დამხარება ამ წინადადებას.

ერთი ებრაული ფანატიკოსი თავს ესხმის სპინოზას მოკლის მიზნით, მაგრამ საბედნიეროდ — უშედეგით. როცა ზეგავლენის აბილითარმა საშუალებამ არ გასკრა, ამსტერდამის ჰოლანდიელ ვაჭართა და ებრაელო ბურჟუაზიის აგენტებმა გადაწყვიტეს მიენართა სპინოზას მიაილო უკიდურესი სასწავლებლისათვის — დაწყველია და ეთიბიდან განყენებისათვის. განყენების აქტი მიღებული იქნა და საჯაროთ წაიკითხეს შეკრებილი ხალხის წინაშე 1656 წ. 27 ივლისს.

განყენების შემდეგ სპინოზა მცირე დროის განმავლობაში ცხოვრობდა თავის ყოფმასწავლებელ ვან-დენ-ენდენთან, ეხმარებოდა მას მის პედაგოგიურ ღეშობაში. შემდეგ დასახლდა სოფ. რეისსტერგში, ლეიდენის ახლო, სადაც მის საარსებო წყაროს წარმოადგენდა ოპტიკური შუშების დამზადება და ჰოლანდიელ მეგობრების დახმარება.

1663 წ. სპინოზამ თავისი მეგობრების თხოვნით გამოუშვა „დეკარტის ფილოსოფიის პრინციპები“.

1662 წ. დაიღვინდა სპინოზა მუშაობს თავის მთავარ შრომაზე — „ეთიკაზე“.

1670 წ. სპინოზამ აწინაშელოდ გამოსცა „თეოლოგიურ - პოლიტიკურ ტრაქტატი“, რომელიც წარმოადგენდა იმ დროისათვის საკმაოდ გაბედულ გაცოცხლის ფილოსოფიური კვლევის თავისუფლების სასარგებლოდ და ბიბლიის ისტორიული კრიტიკის შესახებაც ცდას. „ტრაქტატი“ ნამდვილი

აღმოფთობს ქარიშხალი გამოიწვია. ატორს, რომლის ვინაობა ჩქარა გამოარკვევს, სასტიკი დევნა დაუწყეს. 1674 წ. 10 ივლისს ჰოლანდიის მთავრობამ აკრძალა „ტრაქტატი“, როგორც „ღმერთს შემობი და სულს წასაწყმენდი. საშიშ აზრებით და სისამკვლებით საესე წიგნი“.

1673 წ. სპინოზამ მიიღო მიწვევა კათედრის დასაკვებლად ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტში, მაგრამ უარპყო და მიწვევა ერთი იმ საბუთით, რომ ეს ხელს შეუშლიდა მას „ფილოსოფიის შენდგომ და მუშავებაში“, მეორე იმით, რომ მან „არ იცის, თუ რა ჩარჩობით არის შემოზღუდული ბისთვის მინიჭებული ფილოსოფიური კვლევა-ძიების თავისუფლება, რომ არ გამოიწვიოს საჯაროდ დადგენილ სარწმუნოების წინააღმდეგ გულამპრების იქებები“.

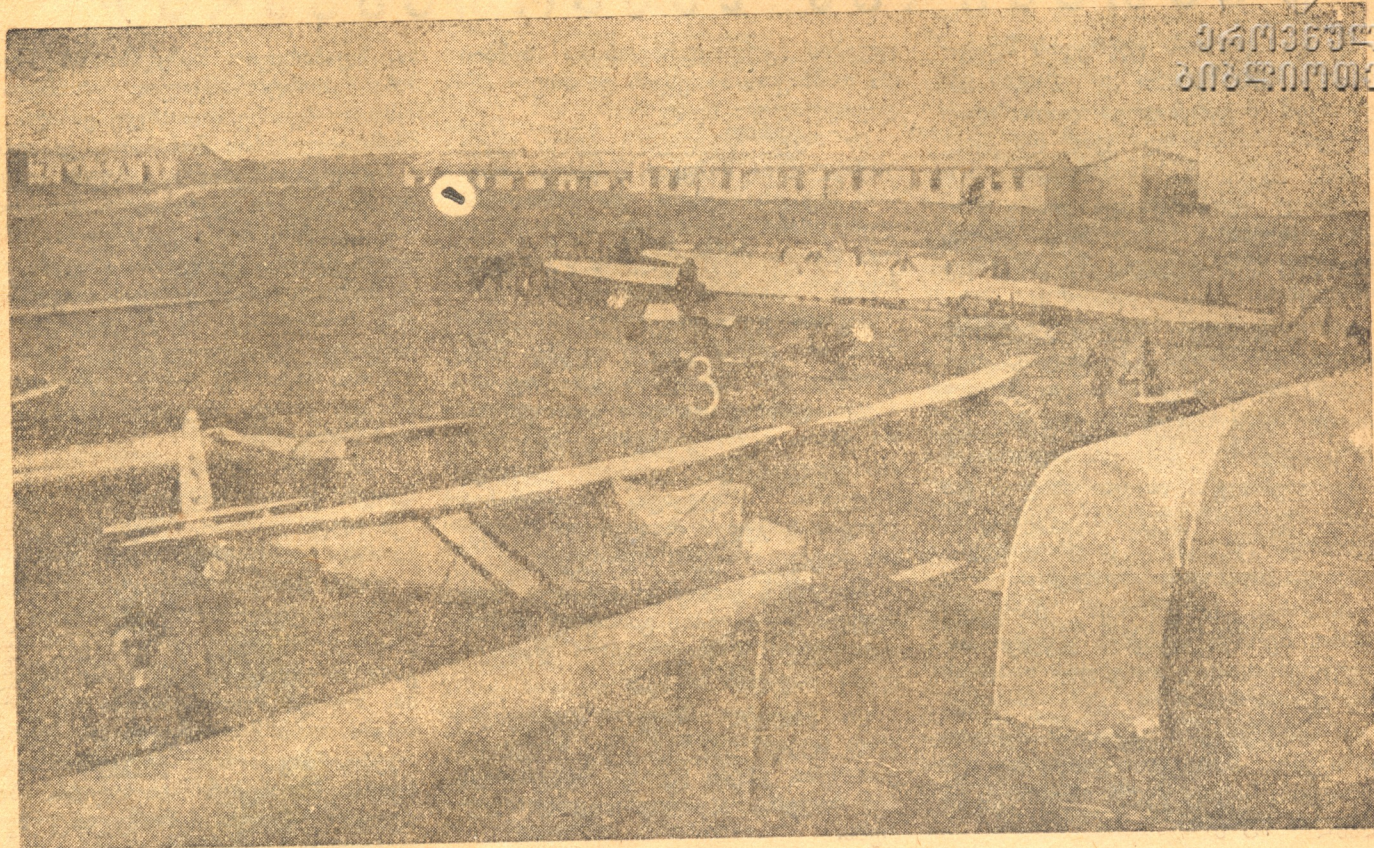
1675 წ. სპინოზამ სცადა დაებეჭდა თავისი „ეთიკა“, მაგრამ მოწინააღმდეგეების მტყარის გამო ჩქარა აიღო ხელი ამ განზრახვაზე.

თავისი სიცოცხლის უკანასკნელ თვეებში სპინოზა ადგენდა „პოლიტიკურ ტრაქტატს“, მაგრამ ეს შრომა დაუთავრებული დარჩა. სპინოზა გარდაიცვალა 1677 წ. 21 თებერვალს ჰააგაში, სადაც გადასახლდა 1670 წ.

სიკდილიდან 10 თვის შემდეგ გამოვიდა მისი მეგობრების მიერ გამოცემული თხზულებათა კრებული, რომელშიც შევიდა „ეთიკა“, „ტრაქტატი ინტელექტის განწყმენდის შესახებ“, „მეცნიეროწერა“ და „ებრაული გრამატიკის კომპენდიკი“. ჰოლანდიის მთავრობის 1678 წ. 25 ივნისის დეკრეტით სპინოზას ნაწერების ეს კრებული აკრძალული იქნა, როგორც „უმბაღლესი აზრების“ შემცველი.

სპინოზას ფილოსოფია მწვავე კამათის და თავის საგანს წარმოადგენდა სამი საუკუნის განმავლობაში სპინოზას სიკიცხლესი და პირველი ასი წლის განმავლობაში მისი სიკვილიდან სპინოზას ფილოსოფიის თითქმის ერთხმად აღსებდენ, როგორც რელიგიისათვის უაღრესად საშიშ ატიესტურ და მატერიალისტურ სისტემას. შემდეგ სპინოზას აძაგებდენ, როგორც „სცედარ ძალს“. მე-18 საუკუნის დამლევეს დაიწყო სპინოზისმის პირველი აღოპინება, მაგრამ ახლა სპინოზისმს ხდიდენ, როგორც პანთეიზმს. იყო აგრეთვე ცდები სპინოზას მეორეებისა ქრისტიანულ სარწმუნოებასთან. კლიდევე ფეიერბაჩი არაჩვეულებრივის ძალით აღნიშნავდა სპინოზას ფილოსოფიის მატერიალისტურ საფუძველს.

მარქსს, ენგელსს და ლენინს არაერთხელ აღუნიშნავთ სპინოზას უდიდესი დამახარებება მატერიალისტური მხოფეშმედგელოზის განფთარებაში.

პლანერისტების მე-8-ე საკავშირო შეკრება კოკტებელში, უზუნ-სირის მთაზე (ყირიში).

ამ რამდენიმე ხნის წინათ დამთავრებული პლანერისტთა მერვე საკავშირო შეკრება წარმოადგენდა საბჭოთა პლანერობის უდიდესი მიღწევების დემონსტრაციას.

ამ შეკრებაზე საბჭოთა პლანერისტებმა დაამყარეს მთელი რიგი ახალი მსოფლიო რეკორდები, რაც მჩვენებელია იმის, რომ საბჭოთა პლანერობა არა მარტო დაეწეოდა უცხოეთს, არამედ ბევრ რამეში კიდევ გაასწრო მას.

ყოველივე ამას თვალსაჩინოდ ამტკიცებს ზოგიერთი ციფრები, რომლებიც მოყვანილია შეკრების უფროსის ან. ს. სტოკლიცკის წერილში (იხ. „პრავდა“).

ამხ. ვაგრიშმა ამხ. ანტონოვის კონსტრუქციის პლანერზე „უპორ“ უმგზავროთ მიიღწია 2,230 მეტრის სიმაღლეს, ამხ. პიშჩუკმა კი პლანერ „ტელმან“-ზე—1985 მეტრის სიმაღლეს. ამრიგად საბჭოთა პლანერისტები დაიწყეს თანდათან იმდენად იმდენად როდ მიღწეულ გერმანულ (2,185 მეტრი) და ამერიკულ (1620 მეტრი) სიმაღლეს რეკორდებს.

ამხ. პლესკოვმა ამხ. ემმერის პლანერით „სარატოვის კომბაინების ქარხანა“ მგზავროთ გაფრენის დროს მიიღწია 1945 მეტრის სიმაღლეს, ამხ. გოლოვინმა ამხ. შერემეტევის „ტემპ“-ზე—1,435 მეტრს. გერმანიის და ამერიკის სათანადო ციფრებია 1250 და 645 მეტრი.

ამხ. გოლოვინმა უმგზავროთ, მიწაზე დაუშვებლად, იფრინა 14 ს. 48 წ. **ამხ. სტებანჩენკომ**—13 ს. 30 წ. გერმანიის და ამერიკის სათანადო ციფრებია 14 ს. 43 წ. და 8 ს. 18 წუთი.

ამხ. გოლოვინმა და ამხ. პლესკოვმა მგზავროთ ფრენის დროს მიწაზე დაუშვებლად დაჰყვეს ჰაერში 10 ს. 56 წუთი თითოეულმა; გერმანიაში და ამერიკაში სათანადო ციფრებია 9 ს. 21 წ. და 7 ს. 31 წ.

ძლიერ ჩამოვრჩით ჩვენ მანძილზე ფრენის მხრივ—ჩვენი არის მაქსიმალური 43,5 კილომეტრი, გერმანიის—220 კილ., ამერიკის—107 კილ. მაგრამ ამ მხრივ მნიშვნელოვანი რო-

ლი ითამაშა შეკრების ადგილის არახელსაყრელმა ადგილმდებარეობამ.

ამ შეკრებაზე მიღწეულ იქნა კიდევ ერთი დიდი წარმატება. ამხ. გრიბოვსკიმ თავისი დიდი გამოცდილების საფუძველზე ააგო პლანერი „გ-9“, რომელზედაც ამხ. სტებანჩენკომ პირველად უმოტოროთ ფრენას ისტორიაში გააკეთა მკვდარი მარყუჟები, ფრენა ზურგზე და სხვ. ერთი თავისი გაფრენის დროს, რომელიც 2 საათს გაგრძელდა, ამხ. სტებანჩენკომ გააკეთა 115 მკვდარი მარყუჯი.

ამავე პლანერით ამხ. სტებანჩენკო გადაფრინდა მოსკოვიდან კოკტებელამდე—1700 კილომეტრის მანძილზე. მისი პლანერი ბუქსირით მიჰყავდა აეროპლანს, რომელსაც მართავდა ამხ. გრიბოვსკი. ეს არის საპირო მატარებლის განხორციელების პირველი ცდა.

ახეთი მოკლედ საბჭოთა პლანერისტების მიღწევები მერვე შეკრებაზე.

სათავიდან შესართავად*

მე და ალაზნის უჯრედის მდივანი ამხ. ხუციშვილი, ყარაღაჯის ველისაკენ მივმავარებოდით. აღარ ვეშვები არხს, ძინდა კვალ და კვალ მივყვე ვერხვიან სანაპიროდან ამოვარდნილ მდინარეს და ვნახო როგორ იშლება ის ალაზნის ველის ოდესღაც დაგვალოულსა და გამშობალ ძაოღვებში.

ყარაღაჯისაკენ ხელის გულივით გატყევილი 'შარა გზა მიდის, რომელიც თამარის ციხის და წვრილ წითელ წყაროსაკენ ბრუნდება. და შერე პირდაპირ 'შირაქის ხავთისაკენ მიეშართება. გზა ახალთ ახალია და ჩვეის რკინის თვლებიან „ტრანკას“ ფენძარდი ცხენები დაუბოკოლებლად და სააძოდ მისრიალებენ.

აი არხის სამუშაოთა პირველი უბანი. ბერძენ მუშების ჯგუფი საუკუნოვებით დაყობილებულ ხიდაგს ახგოვეს არხისათვის გზის მისაცემად. სამუშაოების გვერდით მუშაოთა ბარაკებია, ბარეკებს დასწვრივ კი კარავები, სადაც წელს იზამთრეს წაღკვლმა მუშებმა.

როგორც მუშაოთა საუბარში ირკვევა ბრიგადებს შორის სოცმეჯობრი ფართოდაა გაშლილი, ბრიგადის ცალკე წევრებს შორის კი არა.

ბრიგადა ერთ მთლიან მიწის ნაკვეთს იღებს და ვისაც რამდენი შეუძლია იმდენს აკეთებს. ცხადია თვითველ ბრიგადელს ერთხაირი გამოუმუშავება არ აქვს, ხელფასს კი ბრიგადის წევრები ერთხაიოდ იღებენ. ამ მხრით მუშაობაში სრული გაუპიროვნებაა, რანაც არ შეიძლება უარყოფითად არ იმოქმედოს შრომის საერთო ნაყოფიერებაზე.

ბრიგადის მეთაური ამხ. მიხაილიდი მარწმუნებს, რომ ამ ნიადაგზე არავითარი გაუგებრობა არ ხდება, და ყველა პატიოსნად მუშაობს, მაგრამ გაცილებით უკეთესი იქნება ბრიგადის წევრთათვის დააწესოს გამოუმუშავების საერთო, მტკიცე ნორმა და ამ ნიადაგზე მათ შორისაც გააჩაღონ ამხანაგური შეჯიბრი, მაშინ ნახავთ რამდენად გაიზრდება შრომის ხაყოფიერება და რამდენად იმატებს თვითველი მუშის ხელფასიც.

წნორის წყალიდან დაწყებული ყარაღაჯამდე ფიცხელი მუშაობაა გაშლილი. ალაზან არხის სამშრობველომ სასწრაფოდ უნდა გაამზადოს მთელი სარწყავი სისტემა, რათა თავის დროზე და უკლებლივ მიაშველოს წყალი არა მარტო ალაზან ბაშის და ალაზნის რამის საბჭოთა მეურნეობებს, აგრეთვე მახლობელ სო-

ფლების კოლმეურნეობათა ბაშის და თამბაქოს ხათესებს და მთელ ინდივიდუალურ სექტორს.

ეს თვალუწვდელი ველი უკვე დაქედილია ძაძველ წიწილა არხებით, წყალსაშვებით და განმანაწილებლებით. თვითველ ბუჩქის ძირას წყალი მიჩქრიალებს, თვითველ მინდვრიანს არხი უვლის.

მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრია სამუშაო. არ კმარა წყალი ძიუშვა მიხდორზე, მას საბოლოო გზა თუ არ მიეცი, დამბალ ქაობად გადაიქცევა, არ კმარა არხი გაიყვანო, — საჭიროა მას წყალსაკვი გაუკეთო თორემ ნიაღვარი წალეკავს. საკმარისია ერთგან გაწყდეს ძარღვი და ნერგების მთელი სისტემა მოიშლება.

ამიტომ საჭიროა თავიდახვე თვი თვეული წვრილმანი გაითვალისწინო, თვითველი შოსალოდხელი დაბრკოლება თავიდან აიცილო.

და წალკელი ბიჭები შეუსვენებლად სცეფეა წერაქებს, აოღვევენ ყაბირებს, გზებს უჭოიან ხევეის, ავიბენ ხიდებს, ჯეიბიებს, გოდორეუბებს.

ძლივს მივალწივთ ყარაღაჯის უბნის სამუშაოების სამშრობველოს. ერთ დროს ატეხილ ძეძვარში, ახალ თახალი ფიცრული | შეობების რიგები მისდევს ერთი მეორეს. აქ არის მუშაოთა საცხოვრებელი ბინები, კოოპერატიული სასადილო, უბნის საჯინბო და საწყობები. აქ იყრიან თავს უბნის სხვადასხვა ხაზზე გაფახტული მუშაოთა ბრიგადები, აქ უსწორეივთ მათ ანგარიშს, აქ აღვევენ კუთვხილ ულუფას. ამიტომ საუთიო სამშრობველოს ეზოში გახუწვებელი ფუსფუსი და ყრიაბუღია.

არ ჩისვენებს და განუწყვეტლად არაწყუნვის ტელეფონი: ზოგი უბნის სამუშაოთა უფოოს ეძახის, ზოგი კოოპერატივის ხოქარს, ზოგი მეტრასპოოტეს, ყველა რაღაცას კითხულობს, ყველა საითიდაც იჩქარის და გარბის.

ვინ იფიქრებდა, რომ ძველი კამბეიოვანის ამ შორეულ კუთხეში ასეთი ძალით იფეთქებდა მძენებლობის ტემპი! ვინ წარძოიღებდა, რომ ძგლიბისა და ტურების ამ გაუვალ საბუღარზე, შუღამეში, გაზის სანათურების მუქტურები აბრიალდებოდენ!

— ამ ბუჩქნარს აფარებდა თავს მეფის მთავრობისაკენ შერისხული ცნობილი ყაჩალი მიხა მწერლიშვილი: ფრინველივით უღაყი ჰყავდა. მაგრამ ატეხილი ტიხვინი იცოდა ტიხვინი, ამიტომ ის ცხენი საწყალ მწყე მსებს აჩუქა, თვითონ კი სხვა იშოვ-

ნა, ზღაპარივით მიჰყავდა მისა ბოსტონაშვილი. რომელიც მამასხლისებოსე მოსისხლე ყაჩაღს. მამასახლისების მოსისხლე ყაჩაღს.

სახელგავარდნილი ყაჩაღის დევნაზე პოლიციამ ხელი აიღო. მთავრობის აგენტის მიერ გაცემულს ერთ დღეს ტვერის დრაგუნის პოლკმა აღყა შემოარტყა და ქიზიყის ოძელაშვილი, რომელმაც 14 წ. ვაჟაკურად ანადირა უსამართლობაზე 1908 წ. 8 მაისს ალაზნის პირას გმირულად მოკვდა მთელ პოლკთან უთანასწორო ბრძოლაში.

მწყემსი მეჩონგურენი მწრელი შვილს ეხლაც სიყვარულით ივთხებენ როცა ღამეში, შუა ცეცხლთან შაირში გაჰყვებიან ერთი ძეგორეს...

არხის მთავარ მაგისტრალს მიეცვებით. ადგილობრივ გლეხობას ეტყობა ჯერ კიდევ კარგად ვერ შეუგნია ამ უდიდესი საქმის მნიშვნელობა. თორემ რით იხსნება ის გარემოება, რომ მეძროხეები და მეცხვარეები, შიგ არხში ერეკებიან საქონელს, აზიანებენ თხრილებს, აზინძურებენ წყალს, რომელსაც მეოყ თვითონვე სვამენ!

— როგორ არა გრცხვენია ამხანაგო, შენ ხომ კოლმეურნე ხარ და კარგად უნდა გესმოდეს რომ არხის და ზიანებას მთელი ამ ველის გადაბუგვა მოჰყვება. ამხ. ხუციშვილი მიმართვეს ძაჩხანელ გლეხს, რომელსაც მთელი გუთხეული ჩაურეკია არხში.

— რა ვქნა ამხანაგო, კამეჩებს დასცხათ და — უბასუხებს ის და გაოცებული შეჰყურებს ამხ. ხუციშვილს. როგორცა სჩანს მისთვის ჩვეულებრივი ამბავია: კამეჩს დასცხება — არ ხში ჩააგდებს, ურემი დაეგვალება არხში ჩაუძახებს. იმას კია აღარ ანგარიშობს, რომ მის ამხანაგებს კოლექტივში წყალი შეუწყდათ და წყურვილის მოსაკლავად 8—9 კილომეტრზე მოუძიბათ სირბილი.

გრძელი გზით დაღლილ დაქანცულები ამხ. ხუციშვილის ოთახში ესაუბრობთ. ერთმანეთს უზიარებთ შთაბეჭდილებებს.

ჩემს მოსაუბრეს უეცრად ნაცრის ფერი დაედო, შემდეგ საშინელმა კანკალმა დაჰკრა. კბილებმა ძაგძავი დაუწყეს.

— ამ ოხერმა, ხედავ საღ დაძეხო? — ძლივს წაიღულულულა მან დაწელში ორა დმოხრილი საბნის ქვეშ საცოდავად შეძვრა.

ერთ ნახევარ საათს ასე აძაგძავა, მერე უცხად შეუკეთა და საყინულედან ერთბაშად ანთებულ თონეში გადააგდო.

ჯერ შევფიქრიანდი, სხვა რამ ავაღმყოფობა მეგონა, მაგრამ მალე მა-

* დასაარული. იხ. „დროში“ № 16-17

ლარიის ყველაზე ცბილეები შეენიშნენ და წნორის წყლის ცნობილი სტუ ბარი ვიცანი...

ციება ანადგურებს აქაურობას.

აციებს ყველას: ძუძუთა ბავშვს, და 100 წლის მოხუცს, აციებს თვით ექიმსაც, რომელიც აქ მასთან საბრძოლველად მოსულა...

— ციებას რა უჭირს, მას, რომ ათასი დაავადება არ მოსდევდეს! შეხედეთ ერთი აქაურ მცხოვრებთ, როგორ ჩრდილივით დადიან! — მეუბნება, ციებასთან უთანასწორო ბრძოლით მოღლილი ექიმი ამხ. ამირალოვი.

— მერე რაიონის ჯანმრთელობის განყოფილება?

— ქინაქინს არ გვაკლებს, მაგრამ საქმეც სწორედ ამ მაგრამშია.

ასე მოდებულ ციებასთან მსარტო ქინაქინით ბრძოლა არ შეიძლება. მასთან ბრძოლა მსარტო ახლად გახსნილ მაღარიის დისპანსერიც ვერ გააძიება. რადგან ამ საშინელ დაავადების თავიდან ასაცილებლად მასიურ პროფილაქტიურ ზომების მიღებაზე არავინ ფაქრობს.

მიდიან სოფლის შოა გზაზე და ორივე მხარეს დამპალი, ხავსმოღებულ გუბებია გაშლილი, შეიხედავთ ეზოში წუშპეს წააწყდებით, ვენახებში, ბოსტანებში, ბაღებში ხომ მუხლამდე ჩავარდებით.

შეუგნებელი გლეხი თავის ხელით შესდგომია კოლოს მოშენებას, რომელიც მას ჯერ პატარა ხეხით სჩხვლებს, შემდეგ კი საშინელი ტკივილებით ჰკლავს.

და ეს ხდება, იმიტომ, რომ მისთვის არავის აუხსნია მაღარიის წარმოშობის მიზეზები. ხუთ კილომეტრზე გაჭიმულ სოფელში ვერსად შეხვდებით სულ უბრალო პლაკატსაც კი, გარდა საექიმო პუნქტისა, სადაც მხოლოდ სიკვდილის პირას მისული გლეხი მოდის. რაც შეეხება ჭაობის ნავით ან მახუთით მორწყვას, რუების სავალდებულო გაწმენდას, გომურების და საცხოვრებელი ბინების სისტემატიურ დეზინფექციას, ამაზე ხომ სრულიად ზედმეტია ლაპარაკი.

ორი სამი ექიმით, ორ-სამ კილოგრამ ქინაქინით საქმე არ გაკეთდება.

წვიმობს შრომა. ტემპებით ჩქარით ამბობდა მეგრადში ხალხი ძალა; მთარდევს დღეებს მშრომელთა ლაშქარი ქვეყანა შენადა, რომ გაიხალა. ვეწვევამ: ქალაქად, სოფლად, შთა-ბარად ინდუსტრიულურ ტალღად ქცეული — ბოლოავს და იბრძვის დაუდმგარად მტლავი ნაცადი, ბოძოლეა ივეული — თქვეს ააწვიროთეთ ფოლადის, თუჯის და სხვა დოვლათის მთები ვეება; დაიმოროჩილეთ ბუნება უჩრი, მკლავი — ჯავშანი დაზგებს შეება, ცაშდე ამართულ მაღალ გიგანტებს (მსოფვალო, მაგრამ რასდენ-რომელი!) ბოლმევეკური ტემპებით ანთებს, ანთებს ზეტევა დაუცხრომელი. აი, მაღარი, მაღნებო ზოდი, დიად ხუთწლედის ფოლადის რგოლი — ვავონი შიდი, ვავოი მოდის, ვავონი ტემპით გამონაქროლი. ოქტომბრის ცეცხლში არის ნაწრობი ჩვენი ნაბიჯი და გაქანება, მდერინ ერთად, მდერინ გრძნობით ტემპი, მიღწევა და მანქანები. გიფო მდონარევი არ გვიმდა ლელი, მდურ ტალღების არ გვინდა ნანა; თეთრ ნახშირს

უხმობს, თეთრ ნახშირს ელის ინდუსტრიის და შრომის ქვეყანა. გახმდე სოფელს! ჩაგრული მარად დღეს კოლექტიურ ჯავით რაწმული სოციალისტურ გზაზე დამდგარა ქალაქთან მჭიდროდ გადარაზული. ემტუწიანით ბრწყინავს გარემო, მეორე ხუთწლედს ხვდება პირველი. წინ, ინდუსტრიის კომუნარებო, დავლით სივრცე უნაპირებო! იქ, დნებრომესი ურცხვ მუეებად გადაფენია ქარხნებს უამრავს — მან პირველობა არ იუარა და გოლიათურ ბრძოლას შეება, ხუთწლედისათვის, უთვალავ ბორბლებს ის ამოძრავებს ზათქით, შეტევით. უგზავნის ახალ საბჭოთა სოფლებს შუჭთა მადრევენებს რკინის სვეტებით. დონისათ ქვეყნის მაჯა ზვიადობს. ტორტმანობს ბრძმედი, ბორგავს ეტრობის ჩამქრალ და უნიათო დამპალ ხერხემლის გადამლუნველი.

დება. რაიჯანმრთელობის განყოფილებამ ეხლავე უხდა მოჰკიდოს ხელი არხის გასწვრივ სოფლებში მაღარიასთან ბრძოლის საქმეს და ციებით მოფენილ მშრომელ გლეხთა კუნთებს მერყეული ჯანმრთელობა და ძალღონე დაუბრუნოს. ალაზნის არხის გმირი მშენებლები დავტოვე ფიცხელი მუშაობის დროს. ყარაღანის ეელის შორეული კოლექტიური მინდერები დღეადღეზე ელოდენ დიდხნის წყურვილის

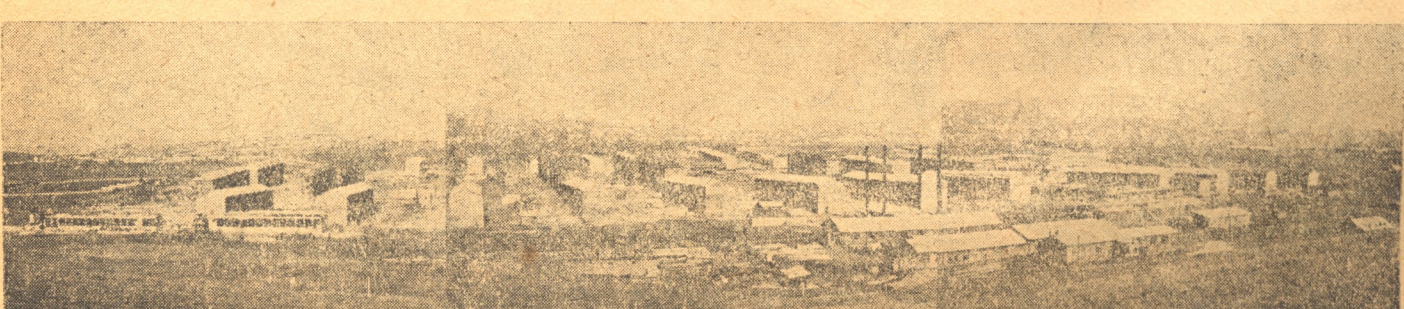
ოქტომბრის ცეცხლში არის ნაწრობი ჩვენი ნაბიჯი და გაქანება მდერინ ერთად, მდერინ გრძნობით ტემპი, მიღწევა და მანქანები. რაა სინდელე ან დაბრკოლება მოღვევიკოი მკლავის უაღვეი — როცა პარტია მედგარ ბრძოლებით მახებს წინ უხმობის და მიუძღვება. მოდიან, ისე ზღვაურ მოდიან მიხდერებზე რკინის ნაირ ჯოგებად, რომ ხვალ (ქვეყანამ როცა ინება) ნახონ ვეროთაა წამოჩოქება. მოდიან, ისე ზღვაურ მოდიან სოფლები ახალ ჭალა-ხედებით, ვით ინდუსტრიის მხნე მკლოდა ფოლადის ჩანაზე ჩამორხეული. შენ რადას ფიქრობ ცეცხლში მცურავი ხაგამოცვლილო ოქტომბრის ტემპით? ზაჭქსით რომ სთქვი საგანთალო შრომის სიმდერა დამკვრელურ ტემპით. რიონშეს, შენგანი ცეცხლში მცურავი მოდის ღამიან მთების დარბევით — რომ ელმქტრობით დასბრთ სურამის და ზესხთაოხის გადსარბენი. ოქტომბრის ცეცხლში არის ნაწრობი ჩვენი ნაბიჯი და გაქანება; მდერინ ერთად, მდერინ გრძნობით ტემპი, მიღწევა და მანქანები. იბრძვის ქარხანა, კასპის გიგანტი, ისვრის ცემქტით გატემო კასრებს; შეპობებს, სიღებს და კომბინატებს აღმშენებლობის ხალხით ავსებს. გავდა ძველი ყოფის ვადებო. გადმოპირქვევდა უამი ტიალი; წელიწადს სვლიან წელიწადები ახალ ორბრტზე მიწის ტრიალით. უფრო მხნედ მძებო! მეორე ხუთწლედს მოაქვს ბრძოლების მეტი ხალხი. თუ დღემდე უძლო, ახიც გაუძლებს ტემპებს მარჯვენა უფოლადესი. მთასავით მოდგა მახების ხმა და მდინარესავით მაჯა ზვიადი — ხუთმეტჯერ კიდევ ნათელი გახდა ოქტომბრის ძალა და განთიადი. ოქტომბრის ცეცხლში არის ნაწრობი ჩვენი ნაბიჯი და გაქანება; მდერინ ერთად, მდერინ გრძნობით ტემპი, მიღწევა და მანქანები.

არნო ონელი

მოკვლას. მუშათა ბრიგადები მთვარიან ღამეშიაც მუშაობდენ და ინჟინერ-ტენნიკოსები ცის ქვეშ ათევენ ღამეებს.

მათ თავის გეგმა პირველად შეასრულეს, დაგვალულ ველებს პირობა არ გაუტეხეს, ბამბისა და რამის ნარგავების კვლებში ოროზე მიუშვეს წყალი.

შრომის ენტუზიაზმმა გმირული ბოძოლით დაამარცხეს გვალვა, დოვლათით და სიხარულით აავსეს კოლექტიური მინდერები.

მაგნიტოგორსკი. სოციალისტური ქალაქის მშენებლობის პანორამა.

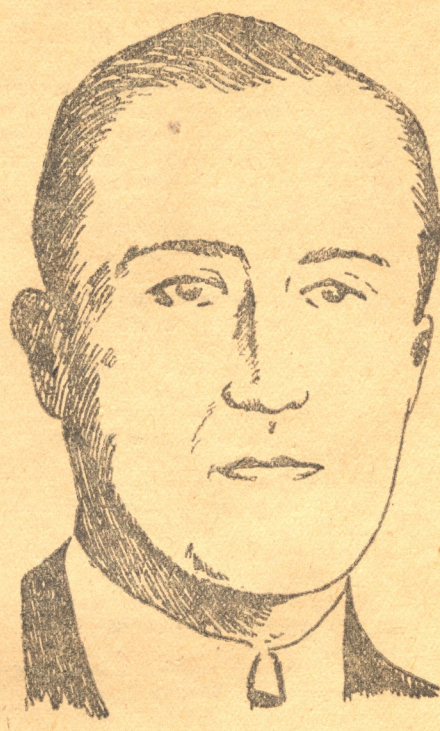
ახალი პრეზიდენტი ამერიკაში

„გთხოვთ იმედი იქონაოთ“ — ასეთი არმინიანი ასოებით აწყობილი ლოზუნგი ამშვენებდა „ნაუ-იორკ ტაიმს“-ის პირველ გვერდს ვრანდიო შული საბირჟო კრახის შედეგად ამერიკაში გამეფებულ საერთო ან-სოწარკვეთილების დღეებში. ამავე დროს ყურნალების დაუფრთხებულ დამატებებში მოყვანილი იყო საუბარო ფინანსთა მინისტრ მელლონთან (ერთ-ერთი უმდიდრესი პირი ამერიკაში). ყურნალების ქაღალდის დროს თავის იანტაზე ფლორიდას ნაპირებთან, მელლონს გააზრებოდა ლაპარაკობდა: „სად შევსაქმებ თქვენ პროსპერიტის (აყვავების) და საოულს? ადვილი აქვს გადაადგილდებოდა და მეტი არაფერი; ჩვენი სამშობლო უდიდეს შესაძლებლობათა და უდიდესი ხელფასის ქვეყანაა“. საერთო განწყობილების გასაუძვლებლად მოყვანილი იყო სიტყვები თვით პრეზიდენტისა, რომელიც რეპორტიორს ესახა თევზის ქვიშის დროს; თუ პრეზიდენტი აფეხავს — პროსპერიტის ქვეყანა არის, — ასეთი დასკვნა უნდა გამოეტანა მკითხველს ამ ფოტოგრაფიის ნახვის შემდეგ.

მეორე მხრივ კრიზისით შეპყრობილი ევროპის პრესა ტყავიდან ძვრებოდა, რომ ამერიკის მაგალითზე დამტკიცებია კაპიტალიზმის ურყეობა და აქედან — ევროპის კაპიტალიზმის აყვავების აუცილებლობა, მოჰყვადათ ცნობები ამერიკის „ნაციონალური“ სიმდიდრის შესახებ იმ იმედით, რომ ფართო მასები ვერ დაინახავენ განსხვავებას „საერთო ნაციონალური“ და ხალხის სიმდიდრის შორის. 90 მილიარდი შენობა ახალი წლიურად, ე. ი. 770 დოლარი სულზე განა ეს არ არის სიმდიდრე! განა ამერიკა ამის შემდეგ არ არის ადვილური კაპიტალისტური ქვეყანა!

ეს იყო 1929-30 წლებში. ახლა კი არავის მოუფა აზრათ იმის მტკიცება. კაპიტალისტური შენობის ბურჯები და მათ შორის ამერიკა ისე საფუძვლიანად არის შერყეული, რომ აგერ — აგერ წაიქცევა.

თუმცა უკვე მაშინ გამოჩნდნ ისეთი აარები, მათ შორის ცნობილი ეკონომისტი პროფ. ფიშერი, რომელმაც შემომოყვანილი ფაქტობრივი ციფრები დაზალეს მათ შეხადკენელ ნაწილებათ და გამოჩნდა „პროსპერიტის“ მეორე მხარე, რომელსაც ფარავდა მილიარდ დოლარების ბრჭყვი ალი. აღმოჩნდა, რომ 20 მილიარდ დოლარამდე, ე. ი. საერთო ნაციონალური შემოსავლის ერთი მეოთხედი მოდის 450.000 კაცზე (ამერიკის 120 მილიონ მისახლიდან). აქედან 7 კა-

მრ. რუზველტი, ამერიკის ახალი პრეზიდენტი

ციის შემოსავალი სკარბოზს ხუთ-წუთ მილიონ დოლარს წლიურად, ე. ი. 15.000 დღეში ანუ 750 დოლარს საათში. 10.000 კაცს აქვს 100.ათას დოლარზე მეტი შემოსავალი წლიურად.

მოსახლეობის 65 პროცენტის შემოსავალი შეადგენდა (ციფრები ეჭუთენის 28-29 წლებს) 29 მილიონ დოლარს, რაც 5 სულისაგან შემდგარ ოჯახისათვის შეადგენს 2000 დოლარს წლიურად. თუ რას წარმოადგენს ეს თანხა ამერიკის საშხნელი სიძვირის პირობებში ამას განმარტავდა ნიუ-იორკის შრომის სტატისტიკის ბიურო:

„ეს არის ჯანმრთელობის და მორალური მდგომარეობის უმდაბლესი საფეხური, რომელზე დაბლა ოჯახი ვერ დაეშვება ისე, რომ ფიზიკურად და მორალურად არ გადაგვარდეს“.

მის შემდეგ განვლო სამმა წელმა. სოციალური უფსკრული კიდევ უფრო გაღრმავდა. 12-15 მილიონი მუშა ქუჩაშია გაყრილი. ეს იმპა ნიშნავს, რომ 60 მილიონამდე სული (ამერიკის მოსახლეობის ნახევარი) სიმშლისაგან სიცივისაგან, სასიკვდილოთ არის განწირული სამრეწველო პროლეტარიატის მშვიერ არმ. ემატება ვალატაყებულ ფერმერთა ათეულმილიონიანი არმია (თუ რა იწვევს ფერმერთა ვალატაყებას ამას ნათელჰყოფს შემდეგი ციფრები: სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების ფასები ომის წინა დროის დონეებთან

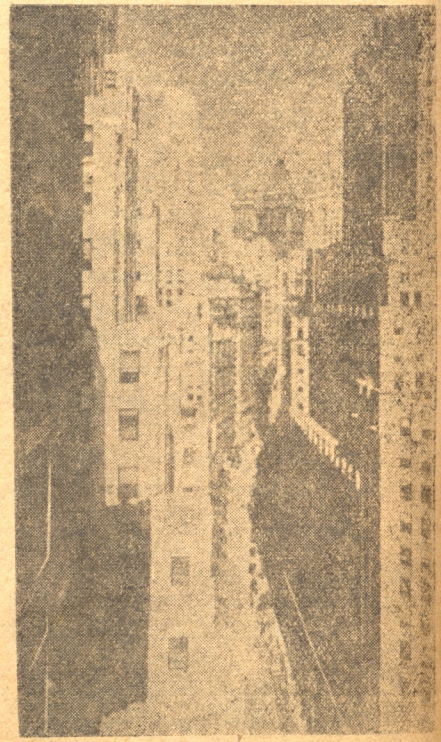
შედარებით დეცა 60 პროცენტით. გადასახადები გაიზარდა 120 პროცენტით, ფერმერები კი — 100 პროცენტით. 1920-დან 1930 წლამდე გაიზარდა 3 მილიონი დოლარით). ფერმერები აწყობენ ჯანყს, ისინი აწყობენ თავისებურ გაფიცვას. იზრდება და ფართოვდება კლასობრივი ბრძოლის ფრონტი.

ასეთ პირობებში სწარმოებდა სამარეზიდენტო არჩევნები შეერთებულ შტატებში.

ჰუვერი და მისი მომხრეები ყოველ მხრივ ცდილობდნენ დაეპოვებინათ ამარეველებსათვის, რომ დეპრესიის პერიოდი დაშთავრდა და იწყება „პროსპერიტის“ ახალი ხანა.

მაგრამ საქმეს ვერ უშველა ვერც სახელმწიფოს ხარჯზე მოწყობილმა ხანმოკლე ხელოვნურმა „გაპოპულაციურებამ“ ბირჟაზე, ვერც „რეკონსტრუქციული საფინანსო კორპორაციისათვის“ კრიზისისაგან „დაზარალებულ“ ბანკირების დასახმარებლად გადაცემულმა მილიარდებმა.

ჰუვერი დამარცხდა. ვაშარჯკარუხველტმა. მართალია, რესპუბლიკანურ (ჰუვერი) და დემოკრატიულ (რუზველტი) პარტიას — ამერიკის კაპიტალიზმის ორი ძირითადი ჯგუფის წარმომადგენლებს შორის — სიძვირით განსხვავება არ არის. ვაჯიდა ის დრო, როცა განსხვავებას სამარჯ-

ნიუ-იორკი. უოლსტრიტი — ფინანსური ცენტრი, საიდანაც კაპიტალისტების შრომისა და მოსახლეობის განსხვავებას ამერიკის ფსიქოლოგები

დღეს მზე კაშკაშებს სვანეთის ცაზე
სად არის სუსტი?.. სითბო მარტო,
ეს იმიტომ, რომ უძლეველ მთაზე
შემოგულუნდა საბჭოთა ავტო. **სვანეთში**
გულ-დაფლეთილენს დინამიტებით
მკვრის აბეჭდით ფოლადის ბურთი,
დგანან კლდეები მიამიტები
და მათ ბედს მოთქვამს მწარედ ტყუარი.

* *

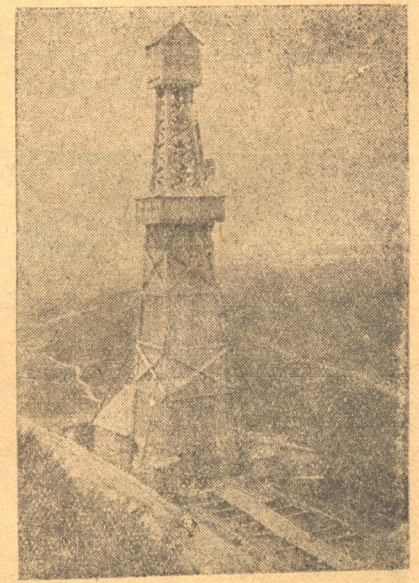
ვაგლახ კლდეებო! თქვენი ტირილი
ვის უნახია, ვისა სმენია
გიჟი ტყუარის მოთქმა ჩივილი
სვანეთის არეს ჯერ არ სწევია.
ზამთარი, სუსტი, ყინვა, ქარბუქი,
მოსიანს კოშკების სილუეტები
სვანთა სოფელში ღამეა მუჭი
და ამართულან თოვლის სვეტები.
..შვილო, გელახსან, ნეტა სადახარში!
მოსთქვამს კერას წინ მოხუცი ქალი.
ასეთ ამინდში მთებში მიღინარ,
თუ დაიხუტა ქარბუქმა თიალი,
და მეორე დღეს მკვდარი ჩაბოაქვთ
ღელის ნუგეში წასოლი ბარად,
ბიჭებნ სოფელში ამბავი დააქვთ
როგორ გადაჩრენ ზევისგან თავად
დაშრობაბოლან ძვილი კოშკები
ზოზუნებს ქარი. ბირის სოთილი;
მოხუცი დედა უზაროდ ამბობს:
"შვილო გელახსან, სადახარ. გილო,
დღეს თვით იგემის კლდეებმა სიმწარე,
დაი ტყუარმა მოსთქვამს მათს ბედზე.
სიანეთს უღიბის ახალი მთავარე
გზა ვავიყვანეთ მათს ნაფლეთ მკერდზე."

* *

იყო ბრძოლები, ცეცხლი დიოდ
კლდე ძნოლად ტყლიბა — მოხუცი გმირი,
იხლა იქ, სადაც ჭოტი შვიოდა,
მთაბარს აყრუებს აბროს საყვირი.
მაგრამ ჯერ კიდევ ბრძოლა გეჭირდება
ჩვენი მიზანის დასამთავრებლად
და სტევა კლივიბი უნდა დაიადნოთ
ამ დიდი საშის სანაცვალეზლად.
მაშ წინ, წინ. მიადგარად გაეწიოთ ძმებო,
დე, რკინად იქვოს ეს ჩივნი გული
თვით ამ კლდეებში დავანთოთ ცეცხლი
და დაიადნოთ შრომის თირხოლი.
დღეს მზე კაშკაშებს სვანეთის ცაზე
სად არის სუსტი. სითბო მარტო,
ეს იმიტომ, რომ უძლეველ მთაზე
შემოგულუნდა საბჭოთა ავტო.

გიმი გაზლიანი

ხუბერი

ნავთი ჩრდილოეთში, ნავთის კომპი
მდ. კოლგაზე, ჩერდინის ახლო (ჩრდილოეთ-
თის დასავლეთი)

კას. პრეზიდენტის გამოცვლა იმ-
ცირობამ, რომელიც ამერიკის
პრეზიდენტმა მოაწყვეს, მია
განაზტორების აზრით ფართო მ-
სტში უნდა გაამზაროს ილოუზიბი,
რომ თითქო ერთი კაპიტალი. სტორი
პარტიის შეცვლას სახელმწიფო
სათავეში მეორე კაპიტალიზაციის
პარტიით, შეუძლია მათი მდგომ-
რეობის გაუმჯობესება. მაგრამ რუნ
ველტმა თავისი პასუხი უმუშევართა
დეღეგაციის მიმართაზე უკვე ნა-
თელჰყო, რომ „პროსპერტის“ დაბ-
რუნების მიზნით ის განაგრძობს პუ-
გერის ნაცად პოლიტიკას — კრი-
ზისის მთელი სიმძიმის გადატანას
მშრომელთა ზურგზე, მუშებისა და
ფერმერების ზურგზე.

ჰუგერი იყო ჩაფლავებული „პრო-
სპერტის“ ხანის პრეზიდენტი, რუნ
ვილტი იქნება ამერიკის იმპერიალი-
ზმის შინაგან და საგარეო წინააღ-
მდეგობათა კიდევ უფრო მეტად გამ-
წვადების და გაღრმავების ხანის
პრეზიდენტი.

ის, რასაკვირველია, ვერავითარ
„პროსპერტის ვერ მისცემს ამე-
რიკას, რადგან ვერავითარი „ექიმი“
ვირ განკურნაის კაპიტალიზმს. მუ-
შათა და ფერმერთა ფართო მასები
ჩქარა დაინახავენ (ისინი უკვე ხედა-
ვენ), თუ რა ფასი აქვს დემოკრატე-
ზის დაპირებებს. მასების სიმშლილი
და სიდატავე შეუჩერებლად იზრ-
დება და ბოლოს უღებს მათს ილიუ-
ზიბს.

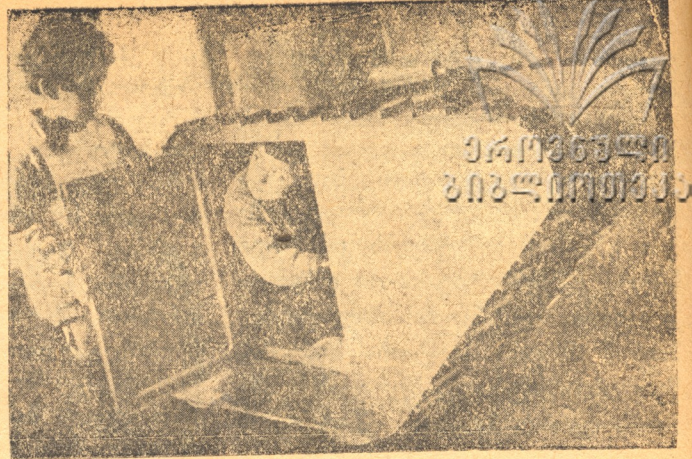
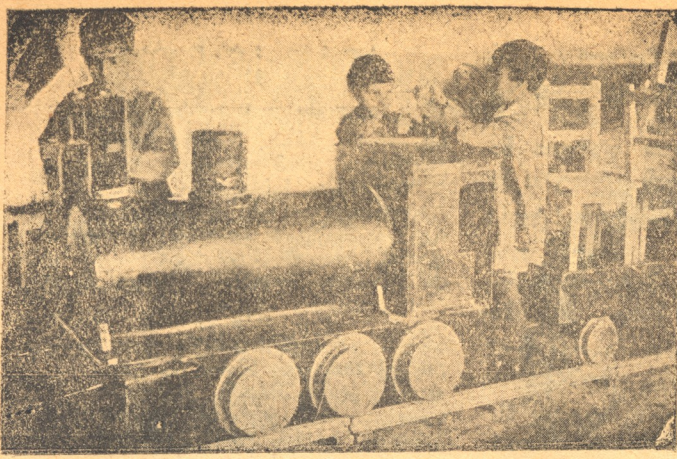
ე. მ.—მ.

გელო ჩრდილოეთისა და მონათველო-
ბელურ სამხრეთს შორის სასხლიკ-
დერელ ბრძოლებამდე მიჰყავდა. ეს
პარტიები. მას შემდეგ დიდმა დრომ
განვლო. ორივე პარტიას სათავეში
უდგანან მილიონერები, ორივე პარ-
ტია ერთნაირად ატარებს კაპიტალი
სტორი ექსპლოატაციის და იმპერია-
ლისტური ექსპანსიის პოლარკას.
მაგრამ ამ ორი პარტიის სისტემის
წყალობით ამერიკის ბურჟუაზია ახე-
რებს ფართო მასების მოცუტეას
სიყვე, როგორც ამას ასი წლის გან-
მავლობაში შევბოდა ინგლისის ზურ-
ეუაზია, სანამ არ შეიქმნა ბურჟუა-
ზიის მოსამე პარტია — „მუშათა“
პარტია. ამგვარი მესამე პარტია ამე-
რიკაში იქმნება ე. წ. „სოციალ-
ტორი“ პარტიის სახით, რომელსაც,
რასაკვირველია, პრეზიდენტის გაკვა-
ნის არავითარი პერსპექტივები არა
აქვს, მაგრამ თავისი დემოკრატიული
ფრაზიოლოგიით მშვენივრად ასრუ-
ლებს ბურჟუაზიის დაკვეთას — ც-
ყოებს ამრჩეველთა მილიონიან მ-
სტებს.

რუნველტის გამარჯვება, მათუ-
დავით იმისა, რომ რესპუბლიკა უკლებ-
ნსა და დემოკრატებს შორის სტე-
ბითად განსხვავება არ არის, ნა-
წი მჩვენებელია იმედების გაცრუების,
რომლითაც შეპყრობილი არიან შე-
ვითებული შტატების ფართო ბურ-
ჟუაზიული და წვრილ-ბურჟუაზი-
ული მასები, რომლებმაც თაკანთი
საჩრქენო ბიულეტენით უნდა დაზლი-
ბ. გაოუტბადეს ჰუგერის პოლიტი-

ჰუგერის „ქალაქები“ — ასე უწოდებენ დაცინვით ამერიკელი უმუშევრები მათი
ხედიოთ ადგილად ჭოხმახების უბნებს, სურათზე — უმუშევართა უბნის ერთი კუთხე
ნოუ-იორკში.

მექანიზირებული ორთქლმავალი

ტანკი

პოლიტექნიკურ სათამაშოს გამოფენა თბილისში

განსახკომის პირველი საცდელ-საჩვენებელი საბავშვო კერა დიდიანთაის არსებობისა (პირველი ნომბ. 1926 წ.) ცდილობს თანამედროვე პედაგოგიკის ამოცანების დაძლევის, თეორიული და პრაქტიკული.

1929-30 სამოსწავლო წლის საბჭოთა პედაგოგიკამ მტკიცად მოითხოვა სწავლა-აღზრდის მიმართვა პოლიტექნიკურ აღზრდის საფუძველზე. საბავშვო კერამაც ამ წლიდან მიზნად დაისახა მთელი მუშაობის გარდაქმნა პოლიტექნიკური აღზრდის საფუძველზე, ამ ამოცანის განხორციელების დროს წააწყდა ორი დიდი დაბრკოლება:

1) პოლიტექნიკური სათამაშოს უქონლობა, სათამაშოსი, რომელიც არის ერთ-ერთი ძლიერი იარაღი პოლიტექნიკური აღზრდისა, რომლის საშუალებითაც ბავშვები აფართოვებენ თავიანთი კოდნას, გამოუცდილებას. ანაბრებენ კონსტრუქტორობის და გამოგონებლობის ნიჭს, ტექნიკურ ჩივილებს.

2) წარმოებასთან კავშირის უქონლობა—მასობრივად რაიონში არ იყო არც ერთი წარმოება, არც ერთი ოთხნაგ მოწყობილი სახელოსნო. წარმოებასთან კავშირი კი ბავშვს აცნობს მოზრდილთა შრომას, მან-

ქან-იარაღს, ახალ შრომის ფორმებს სოც-შეჯიბრი, დამკვრელობა, ნედლეულის ადამუშავებას.

ამის შედეგად კერამ მიზნად დაისახა დაარსება პოლიტექნიკურ საინჟინერო სათამაშოს სახელოსნოსი. ეს საკითხი, დამუშავებულ იქნა პედ. საბჭოში, მშობელთა დამხმარე საბჭოში, შემდეგ გადატანილი განსახკომის სხ. ასაკ. აღზრდის სექტორში, დასმული განსახკომის სხდომაზე, სადაც დადებითად იქნა გადაწყვეტილი. განსახკომმა გაიღო თანხა სახელოსნოს შენობის აგებისათვის და მის მოწყობისათვის. სახელოსნოდეს ნახევრად მექანიზირებულია. მუშაობა ამაწლის 10 მარტიდან საბავშვო კერა კი პოლიტექნიკურ სათამაშო ხელოსაწყობების გარშემო მუშაობს სამი წელიწადი, ამ მუშაობის შედეგი საბავშვო კერამ გამოიტანა გამოფენაზე 22 ოქტომბრიდან პირველ დეკემბრამდე.) რომლის მიზანი აყო:

1) პროპაგანდა ახალ თანამედროვე პოლიტექნიკურ სათამაშოს ნიმუშების, წარმოებების ჩაბმა ამ სათამაშოს გაკეთებაში. ამ სათამაშოების მასიურად დამზადების მიზნით.

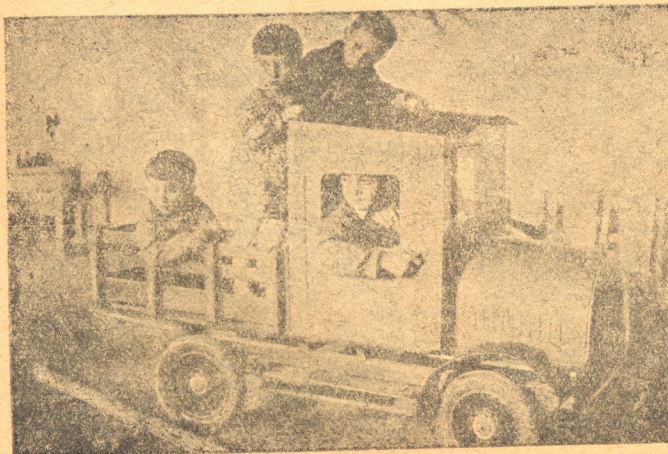
2) ჩატარებულ მუშაობის გამოტანა ფართო საზოგადოებრივობის სამსჯავროზე და კრიტიკის საფუძველზე შემწეული ნაკლოვანებების აღმოფხვრა მომავალში.

3) პოლიტექნიკურ სათამაშოს დამუშავების გარშემო პედაგოგების მხატვრების, მუშა-გამომგონებლების, ინჟინერ-ტექნიკოსების, თვით ბავშვების და ყველა იმთი, ვისაც აინტერესებს ახალთაობის სწორი აღზრდა.

გამოფენამ დიდი ინტერესი გამოიწვია ფართო საზოგადოებრივობაში.

გამოფენის დღეებში მრავალმა პედაგოგმა და უფროსი ჯგუფის მოსწავლეებმა ითხოვა პრაქტიკაზე დაშვება სახელოსნოში. ბევრმა ბავშვმა წარმოადგინა თავისი გამოგონება. ბევრი ორგანიზაცია შეგვპირდა დახმარებას მასელით და სხვ. აღვითქვეს დახმარება ინჟინერ-ტექნიკოსებმა. ეს ცოცხალი გამოხმაურება თავდება იმის, რომ ახალ სათამაშოს შექმნის საქმე მტკიცე ნიადაგზე იქნება დაყენებული.

6. უნაფქოზვილი

მექანიზირებული საბარგო ავტო მობილი.

ბავშვები სამუშაო მაგიდასთან

მხატვარი ვანო ხოჯაბეგოვი

(გარდაცვალებიდან 10 წლის უნსრულებს გამო)

საქართველო
საბჭოთა კავშირი

ნოემბერში შესრულდა ათი წელი რაც გარდაიცვალა ხალხიდან გამოსული, ბუნებით ნიჭით უზვად დაჯილოდებული მხატვარი ვანო ხოჯაბეგოვი. ვანო ტფილისელი იყო. დაიბადა 1875 წ. წყაროს უბანში, ხარაზის ოჯახში. რვა წლის იყო, როდესაც მამამ შეგიროდათ მიიბარა თავის ძმას მეწვრილმანესს.

აქ ვანომ თავისით შეისწავლა ანბანი და კითხვა — ძველი ქალღმერთებიდან, რომლიდანაც იგი პარკუჭებს აკეთებდა მეწვრილმანესთან. აი, ეს პარკები იყო ვანოსათვის სკოლა, როდესაც ამ პარკების კეთების დროს დაეხმარა მას ხატვის სურვილი უფროსი ძმის, მაშინ მის სინარჯოს საზოგადოებრივი ადამიანი ქონდა. ამ დროს დაბადა მას ხატვის სურვილი და თვითონაც დაიწყო ხატვა.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ, როდესაც წამოიზარდა, მას უჩივს შესულიყო სამხატვრო სკოლაში, ვანომ რჩევა გაიგონა, შევიდა სკოლაში. მხოლოდ აქ მცირე ხანს დაჰყო. ამრიგად მას სპეციალური სწავლა არ მიუღია. მით უფრო საყურადღებოა, მის მიერ დიდი ხელოვნებით შესრულებული ნახატები. ვ. ხოჯაბეგოვის შემოქმედებას ფართო საზოგადოება გაეცნო პირველად 1916 წ., როდესაც მან მხატვართა გამოფენაზე, „დიდების ტაძარში“ გამოფინა თავისი ნახატები, აქ მან უცხად მიიქცია საზოგადოების და პრესის ყურადღება. რომელთაც აღიარეს მისი ნიჭის სიძლიერე. **სომეხ მხატვართა კავშირის** გამოფენაზე 1917 წელს ვანომ მეორედ გამოფინა ნახატები. ტფილისში, შემდეგ სტამბოლსა და ამერიკა-

ში, ვანოს ნახატებმა ყველგან დიდი ყურადღება მიიქცია და ბევრს გაიყიდა. უანო მუდამ გაჭირვებაში სტოვრობდა, ვერც გამოფენაზე გამარჯვებამ გააუმჯობესა მისი ცხოვრება, ამიტომ მხატვრებმა (უმთავრესად გიგო შარბაშიანმა მოახერხეს მისთვის სამსახურის მოვნა. 1918 წელს ვანო ხოჯაბეგოვი კარის კა-

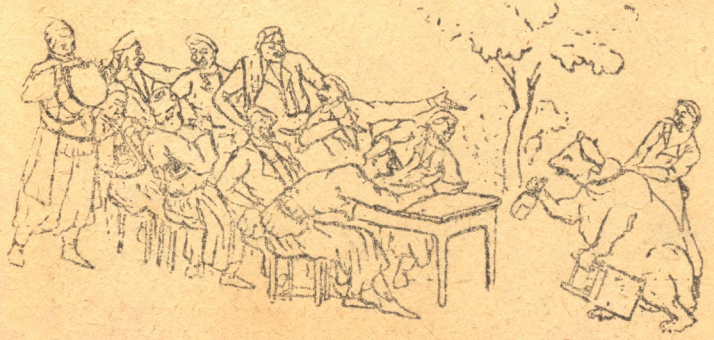
ვ. ხოჯაბეგოვი ახალგაზრდობაში

ვად მოაწყო კაფე „უნიონში“, აქაც იგი ყოველთვის ფანქრით ხელში ყველა მიმსვლელ სტუმრებს ხატავდა. გარდაიცვალა იგი 1922 წ. ფილტვების ანთებით.

ვ. ხოჯაბეგოვის ხატვის თემები იყო უმთავრესად „ძველი ტფილისი“-ს ყოფა-ცხოვრება, ადათ ჩვეულებები. მისი იშვიათი ნიჭით გაცოცხლებულია მეტბრამეტე საუკუნე. აქ იგი შეუდარებელი ვირტუოზია.

მისი ნახატების ყოველი ნიჭიერი ნიჭილი მოძრაობა, იმგვარი ნიჭიერებით არის გადმოცემული და ღრმა შთაბეჭდილებას სტოვებს. მისი საუკეთესო ნახატებია: „მეტივეები“, „ძველი ბაყალხანა“, „ყოჩების კილაობა“, „ცეკვა ქორწილის მესამე დღით სასაფლაოზე“, „ყენობა“, „ქეფი წვირიანის დუქანში“, „შაშქრობა“, „დასაფლავება“, „ჭიდაობა“, „მეკლესები“, და ორი სურათი: „მცხეთოზე მიმავალი“ 1), „წასვლისას“ და 2) „მცხეთიდან დაბრუნებისას“. ესა და მრავალი სხვა ნახატები ამტკიცებენ ამ თავისით ნასწავლ ხალხიდან გამოსული მხატვრის დიდ ნიჭს. ვანო ხოჯაბეგოვის ნახატების დიდი კოლექცია არის სოსნეთში, ერევანის მუზეუმში. ამ რამოდენიმე წლის წინად ტფილისის მუნიციპალურმა მუზეუმმა შეიძინა კარგად მოზრდილი კოლექცია ვანოს საუკეთესო ნახატებისა. ამასთანავე ხოჯაბეგოვის ნახატები აქვს მის პირად მეგობარს ტფილისელ მხატვარს გიგო შარბაშიანს, რომელმაც პირველმა მიაქცია ვანოს ნიჭს ყურადღება და დაეხმარა მას. ვანოს ნახატების დიდი რაოდენობა გაყიდულია აგრეთვე კერძო პირებზე, ტფილისში, ერევანში, სტამბოლში, შემდეგ სტამბოლსა და ამერიკაზე დეკემბრის პირველიდან ტფილისში ეწყობა, ვ. ხოჯაბეგოვის ნახატების ფართე გამოფენა მისი გარდაცვალებიდან 10 წლის შესრულებასთან დაკავშირებით.

3. გუთლიაზვილი

3. ხოჯაბეგოვი: „მთვრალი დათვი“

3. ხოჯაბეგოვი: „ყოჩების ჩხუბი“

ტელესკოპი ზიზანთი

ამჟამად ამერიკაში ამზადებენ ტელესკოპს, რომელიც თავისი ზომით ბევრათ უფრო დიდი იქნება, ვიდრე თანამედროვე უდიდესი ასტრონომიული მილები.

მისი სიდიდის დასახასიათებლად საკმაოა შეიძლება იწოდების მოყვანა. ამ ტელესკოპის საშუალებით შესაძლებელი იქნებოდა ჩვეულებრივი სინათლის ალის დანახვა 60.000 კილომეტრის მანძილზე ე. ი. დედამიწის ერთ ნახევარი ეკვატორით დაშორებულ მანძილზე. ამასთან შეფარდებით ტელესკოპის ზომა (კუადრატულ დიდი). მისი სარკის დიამეტრი აღემატება 5 მეტრს (580 სანტიმეტრი), სისქე კი თითქმის ერთ მეტრს უდრის. წონა უდრის 30 ტონას (1800 ფუთი). ეინაიდან ოპტიკური შუშის ერთი მთლიანი ნაპირის მიღება ამგვარი საზღვრისათვის შეუძლებელია. ამერიკელები სარკეს ამზადებენ ქვარითან, მისი ფუნებით დაზრდით ერთმანეთზე.

რას მოილოან ასტრონომები ამგვარი მძლავრი ტელესკოპისაგან?

ამჟამად ყოიდიესი და უმძლავრესი ტელესკოპების საშუალებით შეიძლება ისეთი ვარსკვლავების დანახვა, რომელთა სინათლე ჩვენამდე 170 მილიონი სინათლის წლის განმავლობაში მოდის. სინათლე, როგორც ცნობილია, ვრცელდება 300 ათასი კილომეტრის სისწრაფით წამში. წელიწადში—31.536.000 წამით, მაშასადამე წლის განმავლობაში სინათლე გაივლის მანძილს, რომელიც უდრის 9.460.800.000.000 კილომეტრს, 170 მილ. წლ. განმავლობაში კი 16.063.360.000.000.000.000.000 კილომეტრს, ამგვარი მანძილის წარმოდგენა კი შეუძლებელია. ახალი ტელესკოპი იგეგმა იქნას, რომ ათჯერ გაადიდოს საგნები თანამედროვე უმძლავრეს ტელესკოპთან შედარებით. ეს იმას ნიშნავს, რომ ის მიაღწევს 1.700 მილიონი სინათლის წლის სიღრმის. ამრიგად ამ ტელესკოპის საშუალებით შესაძლებელი იქნება დანახვა ვარსკვლავების, რომლებიც გაჩნდნენ მაშინ, როცა დედამიწის ნიშნწყალიც კი არ იყო.

ამ უზარმაზარი ტელესკოპის დასადავამათ სპეციალური კომისია ეძებს შესაფერ მთიან ადგილს. მთელი დადგმულობა 450 ტონას იწონის ისე რომ მისი გადატანა არც ისე ადვილია. ამასთან ერთად ტელესკოპი საკმაოდ მაღლა უნდა დაიდგას, რომ მთვარობას ხელს არ უშლიდეს ღრუბლები და მიწის აორთქლებანი.

შენოზა შუშის კედლებით.

პარიზში შენდება შენოზა, რომლის სამი კედელი მინიდან არის გაკეთებული და არა აქვს გასაღები ფანჯრები. შუშები ჩადგმულია 200მ² არეზე, ვენტილიაცია სწარმოებს სასუოველი ტემპერატურის გაფილტრული ჰაერის შეშვებით შენობაში. ორმაგ შუშის კედლებს შორის ზამთრობით მოძრაობს თბილი ჰაერი. ზაფხულობით კი — ცივი და ამრიგად ტემპერატურა ერთ დონეზეა დაცული. როგორც იუწყებიან, ამგვარ შენობაში სრულიად არ ატანს ხმაურობა ქუჩებიდან.

მინდელაშვის პერიოდული სისტემა შემსვებულია

1930-31 წ.წ. ამერიკელმა პროფ. ედისონმა აღმოაჩინა მინდელაშვის პერიოდული სისტემის ორი უკანასკნელი ელემენტი. ამ რიგად პერიოდულ სისტემაში აღარ არის დარჩენილი შეუცვებელი ადგილი. მაგრამ აღმოჩენილმა ელემენტმა, რომლებიც აქამდე ცნობილი იყვნენ მხოლოდ თავიანთი ნომრების მიხედვით, (№ 85 და 887), მიიღეს სახელწოდება ვირგინუმი და „ალაბამინ“ — იმ შტატების სახელწოდების მიხედვით, სადაც ისინი იქნა აღმოჩენილი (ვირჯინია და ალაბამა).

ჭადრაკის ჩამოიონი სიმფილით მოკვდა

გაზეთი „ბესტერს ლლოიდ“ იუწყება: „12 ნოემბერს ლონდონის ერთ - ერთ იათ - ფასიანი პანსიონის პატარა ოთახში მკვდარი იპოვეს ინგლისის ჭადრაკის ჩემპიონი ეტერი. ის მოკვდა გულის მანკისაგან. უკანასკნელ ხანებში ეტერი დიდ გა

ჭირვებას განიცდიდა. საარსებო საშუალებას ის მოტრუნავდა მისი რამდენიმე ფასიან რესტორნებში (30 კაპ.) ყოველ მსურველთან თამაშობდა ჭადრაკის პარტიას“.

მაროკოს სახელმწიფოთა და ვალიანება ამერიკისადმი

შეერთებულ შტატებსა და მის მკვლევებს შორის 1923-28 წ.წ. დადებული შეთანხმებების თანახმად, მევალებმა პროცენტებთან ერთად უნდა გადაუხადონ ამერიკას 4.553.255.490 გარ. სტერლინგი ოქროთი (45 მილიარდი ოქროთი). ინგლისმა უკანასკნელი გადასახდელი უნდა შეიტანოს 1984 წელს. დანარჩენებმა მევალებმა—1987 წელს.

1931-32 წელს შესატანი ვალის წილი გადადებული იქნა ჰუვერის მორატორიუმის ძალით და იგი შეტანილი უნდა იქნას ათი წლის განმავლობაში. 1931-32 წ. შესატანი შეადგენდა 840 მილიონ დოლარს. ჰუვერის მორატორიუმს ვადა გაუვიდა 15 ივლისს და 15 დეკემბერს უნდა დაიწყოს 1932-33 წლის შესატანის გადახდა. 1932-33 წ. ამერიკამ ვალების ანგარიშში უნდა მიიღოს 278 მილიონი დოლარი.

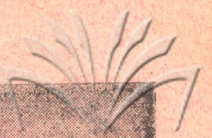
აქედან ინგლისმა უნდა გადაიხადოს 184,4 მილიონი, საფრანგეთმა—60 მილიონი, იტალიამ—14,8 მილიონი, ბელგიამ—8,5 მილ. პოლონეთმა—7 მილიონი, ჩუმიენტო—1 მილიონ დოლარი.

ინგლისის შესატანი თითქმის ერთ ნაიოი იქნება 1955 წლამდე, შემდეგ მცირდება. საფრანგეთის შესატანი მაქსიმუმს—125 მილიონ დოლარს მიაღწევს 1942 წელს.

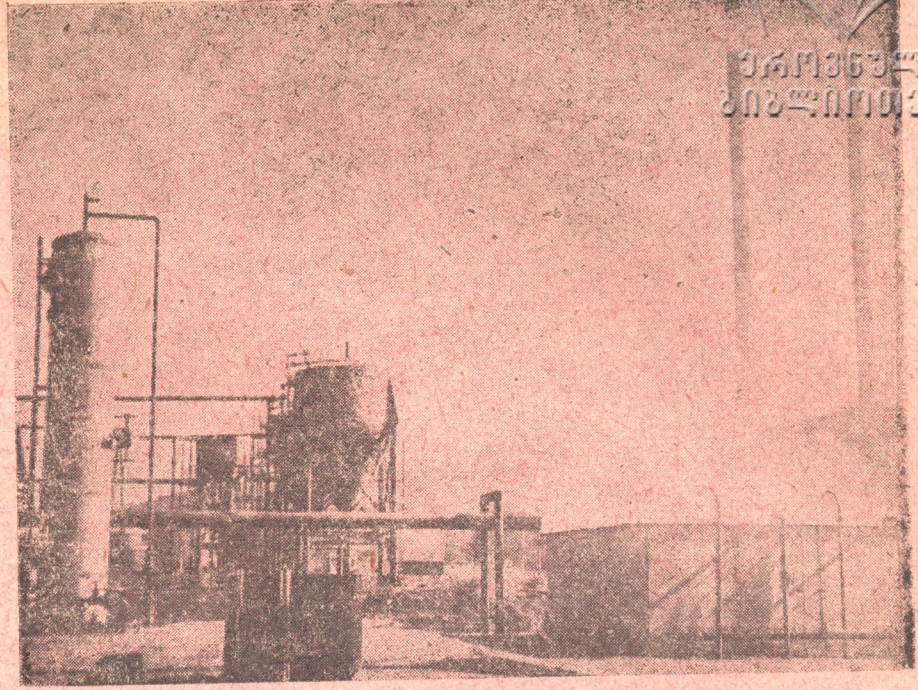

ახალი თურქეთი. რუსუბლდის გამოცხადების წლის თავი სტამბოლში — მოწვევითა დემონსტრაცია

გაზეთი № 1

მზის აღმოსავლელი
ზიზლიროთქა

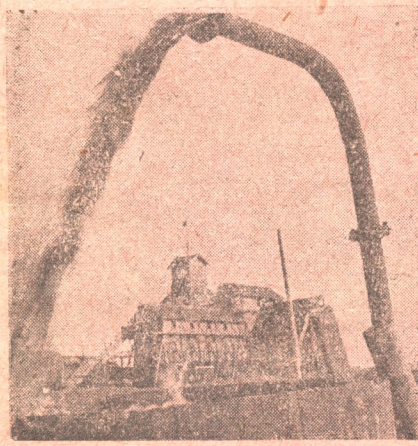

თბილისი. აბრეშუმის საქსოვი ფაბრიკის სართავი ცეხის პარტორგი ამხ. ნინო ბურნაძე, გეგმა შეარულა 180 პროც.

სამ. ნავთი. პირზაანის ნავთის განმოსახდელი ქარხანა.

უღაჩე (1-ლი გვ.) ბრძმელი № 7 (ქმარინსკის სახელმზის ჟარხანა, კამენსკოვში), რომელმაც გაიმარჯვა ბრძმედვის საკავშირო კონკურსში, მიიღო საზოთა კავშირის საუკეთესო ბრძმედის სახელწოდება, ბრძმედის მუშაკებს მიეცათ პირველი ჯილდო და გავ. „კრავდა“-ს გარდამავალი დროზა

ბრძმედმა სამი თვის გეგმა შეასრულა 120,6 %-ით; ერთ ტონა თუჯის გამოდნობაზე იხარჯება ერთ ტონაზე ნაკლები კოქსი, გეგმით გათვალისწინებული 1,14 ტონის ნაცვლად. ერთ ტონა თუჯის ღირებულება ოქტომბერში უდრიდა 50 მანეთს, სექტემბერთან შედარებით შემცირებულია 14 %-ით.

წყალის ამოქაჩვა მალაროდან (კობედიონის მალარო, მოსკოვის ოლქი)

ბათოში. ბათოშის სამკერვალო ქარხნის სამკერვალო ცეხმა გარდამავალი დროში მიიღო გეგმის გადაჭარვებით შესრულებისათვის, როგორც რწოდენობით, ისე ხარისხობრივად. სურითზე—ცეხის საუკეთესო დამკვერელი ამხ. კომანხიძე

არიონძის. გვირაბის ინტერნაციონალი ბრიგადის ბრიგადირები ამხ. ოგოლაძე და გიორგოზიანი. რამდენჯერმე იყვნენ დაჯილდოებულნი. მათ ბრიგადაში არის 260 კაცი, 14 ეროვნების წარმომადგენლები.

ფანი 20 ჰაპ.

